

Załącznik nr 2

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena programowa – profil praktyczny)

dokonanej w dniach 4--5 grudnia 2016 roku na kierunku *finanse i rachunkowość* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego stopnia realizowanych w formie studiów niestacjonarnych o profilu praktycznym na Wydziale Nauk Ekonomicznych w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Joanna Moczydłowska – członek PKA
2. prof. dr hab. Grażyna Trzpiot – ekspert KA
3. Przemysław Pawlak – ekspert PKA – przedstawiciel pracodawców
4. mgr Łukasz Wyszynski – ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia
5. Marcin Grzegorzczak - ekspert PKA ds. studenckich

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „*finanse i rachunkowość*” prowadzonym na Wydziale Nauk Ekonomicznych w Szczecinie (WZ) Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi (poprzednia ocena 01.09.2011 r. – POZYTYWNA). Uczelnia uwzględniając uwagi PKA z ostatniej wizytacji rozbudowała wewnątrz system zapewnienia jakości kształcenia oraz rozszerzyła zakres uprządkowania kierunku poprzez wykorzystywane studia przypadków. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu oceniającego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU PRAKTYCZNYM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje		x			

na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia					
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		x			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		x			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy		x			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		x			

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
1.1 Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia. *
1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian dotyczących wymagań związanych z przygotowaniem do działalności zawodowej, właściwej dla ocenianego kierunku, są zorientowane na potrzeby studentów oraz otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.
1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.
1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich

weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy, oraz dalszą edukację. *

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu praktycznym. *

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. W przypadku kierunku lekarskiego i lekarsko-dentystycznego uwzględnia także ramowy program zajęć praktycznych określony przez Ministra Zdrowia.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzeby rynku pracy. *

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy.

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS. *

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. *

1.5.7 Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa, w tym w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych, które powinno odbywać się w warunkach rzeczywistych. *

1.5.8. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych i metody ich weryfikacji, zapewnia realizację tych praktyk w wymiarze określonym dla programu studiów o profilu praktycznym, a także ich właściwą organizację, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku, oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku. *

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia

na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. *

1.7.1 Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, w toku praktyk zawodowych, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Strategia Wyższej Szkoły Bankowej została przyjęta drogą uchwały nr 102/2013 podjętej przez Konwent WSB dnia 25 października 2013 roku. W Strategii rozwoju Uczelni na lata 2013–2016 nadrzędnym celem jest utrzymanie pozycji lidera w kształceniu biznesowym i okołobiznesowym na rynku, na którym działa Uczelnia. Misja sformułowana przez WSB brzmi: *Partnerzy w rozwoju kariery zawodowej*. WSB w Poznaniu Wydział Ekonomiczny w Szczecinie, tak jak inne szkoły w grupie WSB, realizuje wizję: *Regionalny lider w kształceniu studentów łączących naukę i pracę*. Koncepcja kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* powiązana jest ze strategią Uczelni, ponieważ realizuje ideę ścisłej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, oferując specjalności odpowiadające potrzebom regionalnego rynku pracy oraz zakłada wysoki udział osób z doświadczeniem zawodowym zdobytym poza uczelnią w gronie kadry dydaktycznej. Deklarowane jest również, zgodnie z wytyczoną polityką jakości, dążenie do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, którego praktycznym odzwierciedleniem są działania podejmowane w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości.

Koncepcja kształcenia w ujęciu programowym, opiera się na założeniach Krajowych Ram Kwalifikacji. Widoczna jest ponadto daleko idąca standaryzacja kształcenia w ramach grupy Wyższych Szkół Bankowych, co przejawia się na przykład w przyjęciu tych samych efektów kierunkowych dla kierunku FiR prowadzonego w różnych szkołach z grupy WSB.

Wizytowana uczelnia deklaruje, że program jest na bieżąco aktualizowany i dostosowywany do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Potwierdzają to pracodawcy obecni na spotkaniu z członkami zespołu oceniającego.

1.2.

Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje na rynku pracy oraz wymagania związane z przygotowaniem do działalności zawodowej właściwej dla kierunku *Finanse i rachunkowość*, .in.. poprzez rozpoznanie zmian w gospodarce regionu i perspektyw zatrudnienia absolwentów, monitoring trendów rynkowych, wymianę informacji w grupie TEB i współpracę z przedstawicielami lokalnego i regionalnego biznesu. Uczelnia dostosowuje plany rozwoju kierunku do zmian na rynku pracy. W tym celu, między innymi, w Jednostce powołano Radę Kierunku *Finanse i rachunkowość* (Zarządzenie nr 27 2014/2015 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie WSB w Poznaniu z dnia 28.08.2015), w której pracach uczestniczą przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego

Uczelni, w tym pracodawcy współpracujący z Wydziałem Ekonomicznym WSB w Szczecinie. W pracach Rady Kierunku *Finanse i rachunkowość* nad planami rozwoju kierunku głos pracodawców jest brany pod uwagę. Uczelnia stara się dostosowywać program w tym efekty kształcenia na kierunku *Finanse i rachunkowość* do oczekiwań interesariuszy zewnętrznych. Przykładem tych działań są zmiany programowe przedmiotów specjalnościowych na specjalnościach „Rachunkowość i Finanse Przedsiębiorstw” oraz „Bankowość i Usługi Finansowe”.

Uczelnia deklaruje, że w swoich planach rozwoju kierunku FiR orientuje się przede wszystkim na identyfikowanie i zaspokajanie potrzeb studentów, na przykład przez dostosowanie organizacji studiów do potrzeb ludzi aktywnych zawodowo, wysoką jakości praktyk zawodowych, przedmiotów wysokospecjalistycznych, a także rozszerzenie zastosowania na zajęciach specjalistycznego oprogramowania. Ważnym elementem w planach rozwojowych Uczelni jest opracowywanie programu kształcenia opartego na wymogach Association of Chartered Certified Accountants

1.3.

Jednostka przyporządkowała kierunek studiów *Finanse i rachunkowość* do obszaru nauk społecznych i dziedziny nauk ekonomicznych. Jako dyscypliny będące fundamentem efektów kształcenia, do których się te efekty odnoszą, wskazano: ekonomię, nauki o zarządzaniu i finanse. Przyporządkowanie to nie budzi zastrzeżeń, ponieważ znajduje odzwierciedlenie w opisie efektów kształcenia, planach i programach studiów oraz w treściach programowych zawartych w kartach przedmiotów..

1.4.

Opis efektów kształcenia dla kierunku *Finanse i rachunkowość* na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym przyjęto Uchwałą nr 80/2016 Konwentu WSB z dnia 10 czerwca 2016 roku. Poprawnie sformułowano efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, odnosząc je do obszaru nauk społecznych, studia o profilu praktycznym. Sformułowano 16 efektów w zakresie wiedzy, 13 efektów w zakresie umiejętności, 7 efektów w zakresie kompetencji społecznych. Przewaga efektów z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych jest zgodna z praktycznym profilem kształcenia. Efekty kształcenia określone dla wizytowanego kierunku są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, gdyż uszczegóławiając efekty obszarowe odnoszą je jednocześnie do wskazanych i znajdujących się w obrębie tegoż obszaru dyscyplin naukowych. Efekty dotyczące umiejętności konkretyzują ich zakres, co tworzy warunki dla zbudowania systemu weryfikacji. Efekty zorientowane na dyscyplinę finanse, w tym problematykę rachunkowości uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych oczekiwanych na rynku pracy jak np. „Dokonuje ewidencji operacji gospodarczych, wyceny składników majątku oraz sporządza sprawozdania finansowe”. Kierunkowe efekty kształcenia znajdują odzwierciedlenie w przedmiotowych efektach kształcenia oraz treściach przedmiotów. Trzeba nadmienić, iż przegląd sylabusów podczas wizytacji wskazywał na brak kompletności i szczegółowości w zakresie przedmiotowych efektów kształcenia. Uczelnia natychmiast zareagowała na uwagi Zespołu Oceniającego i nadesłała pełny zestaw sylabusów z określonymi przedmiotowymi efektami kształcenia dla wszystkich znajdujących się w programie przedmiotów.

Zespół oceniający pragnie zwrócić uwagę na niektóre wymagające modyfikacji efekty. Niektóre efekty są w wysokim stopniu zagregowane, co może utrudniać weryfikację tych efektów. Przykładem jest efekt K_W14 „ma wiedzę o kształtowaniu się systemu ekonomicznego na świecie; zna rolę i znaczenie społecznej odpowiedzialności w zjawiskach ekonomicznych”. Należy rozważyć połączenie problematyki społecznej odpowiedzialności z treścią efektu K_W13 „rozumie zasady etyki w dziedzinie rachunkowości i finansów”.

Korekty wymaga przyporządkowanie niektórych przedmiotowych efektów kształcenia do efektów kierunkowych. Na przykład w macierzy pokrycia efektów kształcenia słusznie wskazano *Rachunkowość finansową* jako przedmiot, w ramach którego osiągnąć jest efekt K_U06 „Dokonuje ewidencji operacji gospodarczych, wyceny składników majątku oraz sporządza sprawozdania finansowe”. W karcie tego przedmiotu nie ma jednak odwołania do efektu K_U06, mimo iż zakres efektów przedmiotowych na to wskazuje. Z kolei efekt kształcenia K_W14 „Ma wiedzę o kształtowaniu się systemu ekonomicznego na świecie; zna rolę i znaczenie społecznej odpowiedzialności w zjawiskach ekonomicznych” nie został w macierzy przypisany do efektów

przedmiotowych przedmiotu *Ekonomia*, mimo że zakres efektów oraz treści programowe przedstawionych w sylabusie wyraźnie wskazują na taką spójność. Efekty opisujące kompetencje społeczne zakładają otwartość absolwenta na ustawiczne kształcenie.

Efekty kształcenia kierunku *finanse i rachunkowość* w opinii studentów są zrozumiale sprecyzowane i możliwe do weryfikacji. Zapoznawani są z nimi na pierwszych zajęciach, choć nie wiedzieli, gdzie mogą później znaleźć ich opis. Propozycję efektów kształcenia opiniują pracodawcy, następnie Senat a zatwierdza Konwent. W skład tych organów wchodzi także studenci. Rada Kierunku *Finanse i rachunkowość* wyznacza ponadto tzw. „kluczowe efekty kształcenia”, których opanowanie uznano za szczególnie ważne na rynku pracy dla absolwenta finansów i rachunkowości. Poziom ich opanowania sprawdzany jest w ramach zaliczeń poszczególnych przedmiotów, do których są przypisane. Są one udostępnione na stronie internetowej Jednostki. W efekty kierunkowe wpisują się efekty realizowane na przedmiotach, które z punktu widzenia studentów umożliwiają zdobywanie wiedzy, rozwijają umiejętności praktyczne oraz kompetencje społeczne.

1.5.

1.5.1.

Nie dotyczy

1.5.2

Program studiów dla ocenianego kierunku umożliwia studentom realizację wszystkich kierunkowych efektów kształcenia. Program zakłada sekwencyjne nabudowywanie wiedzy i kształtowanie coraz bardziej zaawansowanych umiejętności praktycznych. Na pierwszym semestrze studiów I stopnia realizowane są przede wszystkim przedmioty kształcenia ogólnego, na drugim i trzecim realizowane są przedmioty kierunkowe, natomiast w semestrach 4, 5, 6 przedmioty specjalnościowe. Dobór treści programowych, szczególnie w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych, jest ściśle związany z potrzebami rynku pracy. Uwaga ta dotyczy szczególnie programów specjalnościowych.

Na przykład efekty kształcenia przypisane do dyscypliny ekonomia osiąmane są w ramach przedmiotu *Ekonomia*, a także niektórych przedmiotów specjalnościowych, np. *Polityka regionalna* oraz *Strategie rozwoju MSP*. Efekty kształcenia przyporządkowane do dyscypliny nauki o zarządzaniu znajdują odzwierciedlenie w treściach przedmiotów *Podstawy zarządzania*, *Zarządzanie projektami*, a także niektórych przedmiotów specjalnościowych, na przykład *Controlling i audyt*. Analiza programu kształcenia wskazuje, że dyscypliną wiodącą na wizytowanym kierunku są finanse. Efekty kształcenia przypisane do dyscypliny finanse osiąmane są, między innymi, w trakcie nauczania przedmiotów: *Analiza finansowa*, *Finanse przedsiębiorstw*, *Rachunkowość podatkowa*, *Rachunkowość finansowa*, *Rynki finansowe*, *Finanse międzynarodowe*. Efekty merytorycznie powiązane z dyscypliną finanse znajdują także wsparcie w treściach przedmiotów specjalnościowych, między innymi: *Zarządzanie ryzykiem w bankach komercyjnych*, *Metody prognozowania finansowego*, *Rozliczenia podatkowe*, *Strategie finansowe*. Na przykład kluczowy dla kierunku *Finanse i rachunkowość* efekt „Dokonyuje ewidencji operacji gospodarczych, wyceny składników majątku oraz sporządza sprawozdania finansowe” student osiąga w ramach przedmiotów:

- *Podstawy rachunkowości* (sporządza bilans, rachunek zysków i strat a także ewidencjonuje zapasy).
- *Rachunkowość finansowa* (stosuje zasady kalkulacji i ewidencji kosztów w rachunkowości, sporządza wyceny rozrachunków, rozliczenia międzyokresowe kosztów).
- *Rachunkowość podatkowa* (sporządza deklaracje podatkowe).

Efekt kształcenia „Wyjaśnia powiązania rachunkowości i finansów z działalnością gospodarczą” znajduje pokrycie w przedmiotowych efektach kształcenia i treściach przedmiotów:

- *Analiza finansowa* (wskazuje metody i narzędzia wykorzystywane do oceny kondycji finansowej przedsiębiorstwa).
- *Finanse przedsiębiorstw* (tłumaczy przepisy z zakresu rachunkowości, odwołuje się przy tym do odpowiedniego zarządzania finansami w działalności gospodarczej)
- *Podstawy rachunkowości* (wyjaśnia znaczenie rachunkowości w prowadzeniu działalności gospodarczej).

Efekt z zakresu umiejętności: „Wykorzystuje poznane teorie finansów i rachunkowości do analizy

oraz interpretacji zjawisk lub procesów ekonomicznych w ujęciu przyczyn, przebiegu i skutków” osiągnąć jest, między innymi, w toku nauczania przedmiotów:

- *Systemy bankowe* (objaśnia znaczenie, funkcje i rolę Europejskiego Banku Centralnego, Narodowego Banku Polskiego, Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Rady Polityki Pieniężnej. Wyjaśnia wpływ decyzji tych instytucji na stan gospodarki; wyjaśnia mechanizm kreacji pieniądza oraz rolę poszczególnych instytucji w tworzeniu wartości pieniądza).

- *Rynki finansowe* (wyjaśnia procesy zachodzące na rynkach finansowych, rozpoznaje przyczyny zagrożeń na obszarze rynków finansowych i przewiduje ich następstwa).

- *Finanse międzynarodowe* (objaśnia zasady funkcjonowania rynku finansowego w skali międzynarodowej; analizuje zjawiska zachodzące w gospodarce otwartej).

Zespół oceniający dostrzega jednak konieczność rozszerzenia niektórych treści kształcenia, w celu pełniejszego osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. I tak np. efekt KW_01: „Zna podstawową terminologię używaną w finansach i rachunkowości oraz zastosowanie tych terminów w obrębie pokrewnych dyscyplin i specjalności; zna miejsce nauk o finansach i rachunkowości w systemie nauk społecznych, a zwłaszcza powiązania z prawem, socjologią i psychologią” realizowany jest tylko częściowo, ponieważ w programie studiów nie ma przedmiotów *Psychologia* i *Socjologia*. Sylabus jednego przedmiotu, którego nazwa nawiązuje do socjologii i psychologii (*Nauki społeczne*) w swoich treściach w małym stopniu uwzględnia problemy typowe dla tych dyscyplin, a odwołuje się głównie do filozofii, antropologii i metodologii nauk społecznych.

Program studiów powinien być wzbogacony o przedmioty zawierające treści humanistyczne i społeczne, na przykład Psychologię, Filozofię, Socjologię. Uwzględnienie wybranych przedmiotów w planie studiów pozwoli na wzbogacenie kształcenia o najnowsze tendencje w nauczaniu Finansów i rachunkowości: o finanse behawioralne i ekonomię behawioralną. Obecnie Wydział Ekonomiczny w Szczecinie w programie studiów prowadzi przedmiot *Nauki społeczne* ukierunkowany na problemy metodologiczne. W ocenie zespołu wizytującego wzbogacenie programu o wymienione wcześniej przedmioty pozwoli na kształtowanie bardziej „kompletnej” sylwetki absolwenta.

1.5.3

Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, np. przez wykonywanie prac domowych, projektów, analiz przypadków. Jako formy aktywizujące studentów, w tym umożliwiające im osiągnięcie umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, Uczelnia wskazuje zajęcia ćwiczeniowe. Hospitacje zajęć przeprowadzone w trakcie wizytacji wykazały, że niektóre zajęcia ćwiczeniowe nie spełniają tego kryterium. Na przykład obszerny fragment zajęć z przedmiotu *Teoretyczne podstawy finansów - ćwiczenia* prowadzony był w sposób typowy dla wykładu. Aktywność studentów ograniczała się do słuchania i robienia notatek.

Formą mocno eksponowaną w kartach przedmiotów jest projekt. Jest to dobra metoda aktywizacji studentów pod warunkiem, że projekt jest płaszczyzną samodzielnego uczenia się i ma określoną wartość dodaną, na przykład aplikacyjną lub diagnostyczną (diagnozuje jakiś problem w organizacji, identyfikuje przyczyny jakiegoś stanu lub zjawiska, zawiera propozycję autorskiego rozwiązania opracowanego przez studentów itp.). Wizytacja wykazała, że Uczelnia nie opracowała standardu projektu, stąd poziom prac projektowych jest bardzo zróżnicowany. WSB w Poznaniu Wydział Ekonomiczny w Szczecinie jako projekt traktuje każdą pracę domową, każde zadanie realizowane przez studentów indywidualnie lub zespołowo, nawet prace przypominające fragmenty skryptu. Na przykład część prac projektowych z przedmiotu *Finanse przedsiębiorstw* zawierała tylko opracowania teoretyczne – definicje i typologie, bez żadnego nawiązania do praktyki. Podobnie wyglądały prace projektowe z przedmiotu *Społeczna odpowiedzialność biznesu*. W większości były to opracowania zawierające wyniki analizy literatury i źródeł internetowych. Nie zawsze są to prace kształtujące praktyczne kompetencje zawodowe studentów, co powinno stanowić istotę prac projektowych. Zespół oceniający uważa, iż należy opracować standardy projektu z uwzględnieniem jego rodzajów, wprowadzić na przykład jako dodatkową formę, mniej rozwiniętą, jaką może być *zadanie praktyczne*. Należy też podkreślić, iż metody dydaktyczne bazują na wykorzystaniu odpowiednich wyspecjalizowanych programów komputerowych jak np.: Płatnik, Reset2, Symfonia, wzmacniających przygotowanie studenta do oczekiwań rynku pracy. Jednostka odpowiedzialna za wizytowany kierunek zachowuje właściwe proporcje pomiędzy kształceniem formalnym a czasem przeznaczonym

na naukę własną studentów. Uczelnia stosuje także system blended learningu. Różnorodność stosowanych metod kształcenia została też potwierdzona na spotkaniu z kadra akademicką gdzie poszczególni nauczyciele podawali przykłady stosowania odpowiednich dla profilu praktycznego metod kształcenia

Studenci w czasie spotkania z ZO PKA wskazali, że metody dydaktyczne uwzględniają indywidualną pracę np. poprzez wykonanie projektów. W ich opinii gry symulacyjne, studia przypadku, ćwiczenia praktyczne, czy wizyty studyjne są zbliżeniem do środowiska pracy.

1.5.4

Czas trwania kształcenia na wizytowanym kierunku to 3 lata (6 semestrów). Jest to czas pozwalający na uzyskanie zaplanowanych efektów kształcenia. W sylabusach przewidziano stosunkowo dużą liczbę godzin na pracę samodzielną studenta, choć trzeba dodać, że większej kontroli wymaga realizacja prac projektowych. Konstrukcja programów, układ poszczególnych przedmiotów, sekwencja treści pozwalają na zrealizowanie treści programowych, co przekłada się na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.5.5

Program kształcenia dla kierunku *Finanse i rachunkowość* został tak przygotowany, aby odzwierciedlał nakład pracy studenta równy 190 punktom ECTS (studia w trybie niestacjonarnym). Program obejmuje zarówno zajęcia w formie wykładowej, jak i ćwiczeniowej. Wprowadzono również projekty realizowane w ramach poszczególnych przedmiotów. Uczelnia deklaruje, że zajęcia w formie ćwiczeń, laboratoriów i projektowe nastawione są na aktywizację studentów, kształtowanie praktycznych umiejętności i kompetencji społecznych. WSB w Poznaniu Wydział Ekonomiczny w Szczecinie wskazał odpowiednie zajęcia o wartości 97 ECTS jako przypisane do praktycznego przygotowania zawodowego. Stanowi to 51% ogólnej liczby punktów ECTS. Zajęciom z nauk podstawowych przypisano 40 ECTS, co stanowi właściwą podstawą kształcenia, zajęciom bezpośredniego kontaktu przypisano 131 ECTS(w opinii ZO jest to liczba zawyżona i wymaga weryfikacji), j. obcemu - 6 ECTS, praktyce zawodowej -16 ECTS .

1.5.6

Uczelnia zapewnia elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS. Program studiów przewiduje możliwość wyboru przez studentów przedmiotów/modułów kształcenia, którym przypisano 77 punktów ECTS, tj. 41% ogólnej liczby ECTS. Student ma możliwość wyboru specjalności, zajęć z języka obcego, a także grupy seminaryjnej.. W opinii studentów oferta wyboru zajęć jest dobra.

1.5.7

Formy dydaktyczne zadeklarowane przez Uczelnię to wykłady, ćwiczenia, e-learning, laboratoria specjalistyczne, zajęcia projektowe, wizyty studyjne. Są to formy adekwatne do praktycznego profilu studiów, **pod warunkiem ich wdrożenia** (wizytacja wykazała, że niektóre zajęcia zadeklarowane w planie studiów jako ćwiczenia realizowane są w formie wykładu np. *Teoretyczne podstawy finansów* – ćwiczenia). Działania doskonalące ten element procesu dydaktycznego powinny iść w kierunku lepszego dostosowania formy zajęć do ich zakresu i celu. Na przykład warto rozważyć, czy przedmiot „Teoretyczne podstawy finansów” powinien być realizowany również w formie wykładu, ewentualnie – biorąc pod uwagę praktyczny profil studiów – należy usunąć z nazwy przedmiotu przymiotnik „teoretyczne”, dzięki czemu uzasadnione będzie prowadzenie przedmiotu tylko w formie ćwiczeń. Potwierdzają to, jak już wspomniano, wnioski z hospitacji: Udział zajęć o charakterze aktywizującym wynosi około 55% ogółu zajęć co pozwala na nabywanie umiejętności właściwych dla profilu praktycznego kierunku finanse i rachunkowość.

Studenci kierunku *Finanse i rachunkowość* w WSB w Poznaniu Wydział Ekonomiczny w Szczecinie mają bardzo skromną ofertę nauczania języków obcych (wyłącznie język angielski i niemiecki). Nauka języków obcych dla studentów studiów niestacjonarnych odbywa się wyłącznie na platformie Rosetta Stone. Uczelnia wlicza do programu studiów godziny zajęć z języka obcego na semestr (w sumie 78 godzin przez 2 semestry). Są to zajęcia realizowane bez udziału nauczyciela, a weryfikacja osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia odbywa się tylko na podstawie

przesyłanych przez studentów raportów postępów. Nie ma możliwości bieżącego sprawdzania, czy przesyłane raporty to wynik pracy ocenianego studenta. Taka realizacja procesu nauczania języków obcych nie pozwala na osiągnięcie pełnych kompetencji językowych określonych przez Polską Ramę Kwalifikacji na poziomie B2, zwłaszcza w zakresie konwersacji, przez co obniża pozycję absolwenta studiów niestacjonarnych WSB w Szczecinie na rynku pracy.

Wykorzystywanie metod i technik nauczania na odległość ma charakter wspomagający i rozszerzający tradycyjny proces dydaktyczny przebiegający w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem. Wyjątek stanowią takie przedmioty, jak BHP oraz języki obce. Zgodnie z deklaracjami Uczelni, egzamin z języka obcego realizowany jest na terenie szkoły.

Zajęcia w WSB w Poznaniu Wydział Ekonomiczny w Szczecinie odbywają się w warunkach właściwych dla studiów na kierunku FiR na profilu praktycznym. Studenci dysponują właściwym oprogramowaniem pozwalającym nabyć umiejętności wymagane przez pracodawców (Płatnik, Symfonia). Liczebność grup (na zajęciach aktywizujących w tym na zajęciach związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym -do 30 osób w grupie) umożliwia wykorzystywanie aktywizujących metod i form nauczania a w konsekwencji osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. .

1.5.8

Program studiów zakłada realizację obowiązkowych 3-miesięcznych praktyk w wymiarze 480 godzin. Praktyki realizowane są na podstawie porozumienia zawieranego między Uczelnią a praktykodawcą. Informacje o sposobie zaliczania praktyk są niespójne i nieprecyzyjne. W raporcie samooceny eksponuje się znaczenie arkusza samooceny wypełnianego przez studenta, o którym nie ma mowy w sylabusie. Z kolei w sylabusie znajduje się informacja, że dziekan zalicza praktykę na podstawie zaświadczenia i sprawozdania, a jednocześnie w kolejnym punkcie jest mowa o projekcie realizowanym wewnątrz zakładu pracy. Brakuje informacji, o jaki projekt chodzi i jaki jest jego udział w zaliczeniu praktyk. W raporcie samooceny zapisano, że sylabus praktyk określa „wymogi związane z miejscem odbywania praktyk”. Analiza treści sylabusu tego nie potwierdza. Dodatkowo w raporcie samooceny znajduje się deklaracja, że pracownicy Biura Karier i Praktyk weryfikują osiągnięcie EK poprzez indywidualne rozmowy ze studentami, spotkania i rozmowy z przedstawicielami instytucji, w których odbywają się praktyki. Weryfikacja ta nie jest dokumentowana. Natomiast Wydział jest na etapie wdrażania nowego systemu praktyk studenckich. Nowe formularze praktyk zostaną wprowadzone od 01.01.2017. Wdrażane są nowe procedury, które określiły efekty kształcenia dla praktyk studenckich. Będą one weryfikowane przez studenta w procesie samooceny oraz przez opiekuna praktyk. Formą weryfikacji ma być – zestandaryzowany kwestionariusz – w którym poszczególne efekty kształcenia oceniane będą w skali 1 – 5.

12-tyg. praktyka składa się z 4 modułów obowiązkowych oraz 4 z 13 modułów do wyboru. Efekty kształcenia są określone prawidłowo. Spotkanie z pracodawcami potwierdziło ich współdziałanie w opracowywaniu efektów kształcenia dla praktyk zawodowych. Jednostka posiada bogatą bazę danych potencjalnych praktykodawców. Studenci mają możliwość wskazania wyboru podmiotów z ww. bazy, a Biuro Karier i Praktyk koordynujące program praktyk dokłada starań w celu organizacji praktyki w jednym z trzech wskazanych podmiotów. Studenci mają możliwość zaproponowania innego podmiotu (spoza dostępnej bazy), w którym chcieliby odbyć praktykę zawodową. Jednostka posiada racjonalną procedurę weryfikacji potencjalnego praktykodawcy polegającą na rozmowie telefonicznej z przedstawicielem tejże instytucji/ firmy o możliwościach odbycia praktyk i warunkach jej organizacji, a także sprawdzeniu dostępnych danych w Internecie, w celu potwierdzenia zgodności programu praktyki zawodowej z profilem działalności danej instytucji oferującej miejsca dla studentów na praktyki.

Słabszą stroną dobrze funkcjonującego systemu organizacji praktyk zawodowych w WSB w Szczecinie jest monitoring procesu odbywania praktyk studenckich. System ewaluacji jakości praktyk jest dopiero rozwijany – ankiety ewaluacyjne udostępnione podczas wizytacji wskazywały w większym stopniu na badanie zadowolenia studenta oraz praktykodawcy z warunków odbywania praktyk niż badały jakość merytoryczną procesu kształcenia w trakcie praktyk zawodowych.

Wprowadzona zmiana systemu organizacji praktyk studenckich jest pozytywną odpowiedzią na wyniki badań BAM. W raporcie „Działania realizowane w roku akademickim 2015/2016 w Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie w oparciu o wyniki BAM z 2015” stwierdzono potrzebę nowej

organizacji procesu organizowania i rozliczania praktyk.

Studenci w czasie spotkania z ZO PKA pozytywnie wypowiadali się na temat praktyk zawodowych, w tym przygotowanej karty przedmiotu, z przypisanymi efektami kształcenia, w której zostały także uwzględnione wymogi związane z miejscem odbywania praktyk..

1.5.9

Uczelnia deklaruje, że program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu dydaktycznego. Wizytacja tego nie potwierdziła. W programie nie ma zajęć realizowanych w języku angielskim, co uniemożliwia przyjmowanie studentów z innych uczelni. Także studenci WSB w Poznaniu Wydział Ekonomiczny w Szczecinie nie korzystają z możliwości, jakie daje wymiana międzynarodowa studentów (takie wyjazdy należy ocenić jako sporadyczne, ponieważ dotyczą pojedynczych studentów i nauczycieli akademickich).

Uczelnia ma podpisane porozumienia w ramach współpracy dotyczącej międzynarodowej wymiany zarówno studentów jak i wykładowców - program Erasmus+. Istnieje możliwość pogłębiania wiedzy przez kadre dydaktyczną w ramach programu Santander. Studenci są zadowoleni z tych możliwości, ale nie korzystają z wymiany ze względu na obowiązki służbowe oraz osobiste

1.6

1.6.1

Przyjęcie na studia jest możliwe po spełnieniu wymogów określonych w uchwale w *sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe na rok akademicki 2015/2016*. Studia I stopnia na ocenianym kierunku są adresowane do absolwentów szkół ponadgimnazjalnych posiadających świadectwo dojrzałości, którzy chcieliby w przyszłości pracować w organizacjach jako specjaliści w obszarze finansów i rachunkowości. Uczelnia adresuje swoją ofertę edukacyjną do obcokrajowców, nie ma jednak systemowych rozwiązań mających na celu sprawdzenie ich kompetencji językowych. Jedyną formą jest rozmowa, co tylko częściowo pozwala ocenić możliwość udziału studentów cudzoziemców w zajęciach dydaktycznych.

Na kierunku *Finanse i rachunkowość* w czasie rekrutacji przyjmowane są osoby, które spełnią wymogi określone w uchwale Konwentu WSB w Poznaniu w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia wyższe. Procesem rekrutacji zajmuje się Biuro Rekrutacji i Komisja Rekrutacyjna. W procesie rekrutacji kandydat otrzymuje kompleksową informację o specyfice kierunku i potencjalnych możliwościach zatrudnienia i kariery zawodowej związanej z jego ukończeniem (doradztwo; informatory). Nadzór nad przebiegiem procesu rekrutacji sprawuje Dziekan. Studentem na studiach pierwszego stopnia na Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie może zostać osoba z wykształceniem średnim posiadająca świadectwo dojrzałości. Podpisując umowę student ma możliwość dostosowania systemu płatności czesnego do swoich możliwości (liczba rat). Studenci są zadowoleni z takiego postępowania. Studenci pozytywnie ocenili zasady rekrutacji które zapewniają równe szanse w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku

1.6.2

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się zawarto w uchwale „w sprawie regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Wyższej Szkole Bankowej”. Uchwała stosunkowo precyzyjnie określa procedurę postępowania osoby wnioskującej o uznanie efektów uczenia się zdobytych poza uczelnią. Korekty wymaga załącznik nr 1 do regulaminu, ponieważ zawiera błędną nazwę „efekty kształcenia” zamiast „efekty uczenia się”. Ponadto nieuprawnione jest oczekiwanie od kandydata wskazania przedmiotów, które Uczelnia ma mu zaliczyć. Kandydat powinien wskazać, które efekty kształcenia – jego zdaniem - osiągnął poza systemem szkolnictwa wyższego, a Uczelnia na tej podstawie wnioskuje, które przedmioty lub fragmenty przedmiotów może zaliczyć kandydatowi.

1.7

Uczelnia stosuje tradycyjną skalę ocen od 2 do 5. Każdy z wykładowców ustala indywidualnie system punktacji za różne formy aktywności studenta. W większości sylabusów znajduje się informacja, jaki jest udział różnych form aktywności studentów w ocenie końcowej. System sprawdzania i oceniania wiedzy oraz umiejętności pozwala studentowi na otrzymanie informacji

zwrotnej na temat postępów w nauce, choć zdarza się, że jest to informacja mało precyzyjna lub niekompletna, na co wskazuje analiza wybranych prac etapowych. Na przykład karta przedmiotu *Podstawy zarządzania* zawiera informację, że podstawą zaliczenia jest, między innymi, „zadanie problemowe w ramach projektu”. Dokumentacja (dotycząca prac etapowych) przedłożona zespołowi wizytującemu zawiera zadania bardzo łatwe lub co najmniej niezrozumiałe np. organizacja „integracji pracowników na płaszczyźnie procedur, procesów i w wymiarze ludzkim”. Zadania te na pewno nie mają formy projektu. W treści zadań pomijana jest większość zagadnień wynikających z treści przedmiotu, ponieważ dotyczą one głównie problemów z obszaru HR. Mimo bardzo niskiego stopnia trudności, zadania realizowane są w dużych, nawet 6-osobowych zespołach. Prace te nie mogą zostać uznane za sposób weryfikacji efektów kształcenia. Jest to raczej materiał dydaktyczny, który można wykorzystać w toku ćwiczeń, ale nie można na jego podstawie wnioskować o tym, że student nabył określoną wiedzę czy umiejętność. Inny przykład to prace etapowe z przedmiotu *Społeczna odpowiedzialność biznesu*. Nie można mówić o ocenie stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, ponieważ zdecydowana większość prac egzaminacyjnych z tego przedmiotu nie ma oznak sprawdzania – brak punktów i/lub ocen. Ponadto niektóre pytania nie są związane z zakresem tematycznym przedmiotu, np. „Przedstaw system zabezpieczenia emerytalnego i rentowego w Polsce”, „Pojęcie i istota gospodarstw domowych”.

Niektóre przedmioty kończą się egzaminem ustnym. Listy pytań egzaminacyjnych znajdujące się w dokumentacji tych przedmiotów wskazują, że w przypadku części z nich pytania są sformułowane na bardzo wysokim poziomie ogólności na przykład pytania na egzamin z przedmiotu *Podstawy zarządzania*: „Czy szczęście jest elementem cechującym zarządzającego?” albo „Do funkcjonowania organizacji niezbędny jest...”.

Analizując wybrane prace dyplomowe zespół oceniający stwierdził, że w zdecydowanej większości przypadków są one oceniane adekwatnie do ich poziomu formalnego i merytorycznego. Sporadycznie pojawia się problem zawyżania ocen lub dopuszczania tematów w bardzo małym stopniu powiązanych z kierunkiem studiów (np. Analiza gospodarki odpadami w gminie Gryfino). Niepokojące jest natomiast stosunkowo częste wykorzystywanie przez autorów prac dyplomowych przestarzałej literatury (z lat 90. i wczesnych 2000). Natomiast na pozytywne podkreślenie zasługują wyczerpujące recenzje prac licencjackich przygotowywane przez opiekuna pracy i recenzenta.

1.7.1

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia w zdecydowanej większości przypadków są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, choć jednocześnie trzeba zauważyć, że w niektórych sylabusach brakuje precyzyjnego określenia zasad zaliczenia przedmiotu lub są one nieadekwatne do form zajęć. Na przykład w karcie przedmiotu *Finanse międzynarodowe* realizowanego w formie wykładu, ćwiczeń i projektu wymagania zaliczeniowe zostały opisane jako: „50% egzamin pisemny, 50% opracowanie pisemne”. W punkcie 10 karty przedmiotu „Opis sposobu sprawdzenia osiągnięcia efektów kształcenia” znajduje się informacja, że zarówno egzamin, jak i opracowanie pisemne to „otwarte pytania problemowe”. Trudno zatem rozstrzygnąć, co różni egzamin od opracowania pisemnego. Ponadto nie ma ani słowa o tym, jaki jest udział w ocenie końcowej pracy projektowej, na którą wliczono 3 godziny do ogólnej puli godzin przedmiotu. Podobną uwagę należy sformułować w odniesieniu do przedmiotu *Podstawy audytu finansowego i operacyjnego*. Tu także brakuje informacji o udziale projektu w ocenie końcowej, choć w karcie przedmiotu jest on wskazany jako forma dydaktyczna realizowana przez 3 godziny. Jediną metodą sprawdzania osiągnięcia efektów kształcenia jest kolokwium egzaminacyjne. Na problem braku uwzględniania oceny za projekt w ocenie końcowej z przedmiotu zwrócono uwagę w punkcie 1.5.7. raportu, wskazując na niskie realne wykorzystywanie projektu jako narzędzia kształtowania kompetencji zawodowych studentów. Z części sylabusów wynika, że projekt deklarowany jako ważna forma zajęć nie ma żadnego udziału w ocenie końcowej z przedmiotu, co pozwala wnioskować o **niskiej randze projektu jako sposobu kształtowania i oceniania kompetencji zawodowych w WSB w Poznaniu Wydział Ekonomiczny w Szczecinie**. Na przykład w sylabusie z przedmiotu *Analiza finansowa* wskazano, że podstawą oceny końcowej jest wynik kolokwium zaliczeniowego i kolokwium egzaminacyjnego oraz aktywność na zajęciach. Projekt nie został uwzględniony jako element mający wpływ na ocenę, mimo że jego czasochłonność wyliczono na 6 godzin. Brak udziału oceny za projekt w ocenie końcowej z przedmiotu stwierdzono także w innych kartach przedmiotów, na przykład:

Ewidencja podatkowa (czasochłonność projektu obliczono na 3 godziny), *Systemy informatyczne w rachunkowości* (czasochłonność projektu - 3 godziny), *Systemy bankowe* (czasochłonność projektu określona w sylabusie - 7 godzin), *Rachunkowość zarządcza* (czasochłonność projektu wskazana w karcie przedmiotu - 6 godzin).

Sprawdzanie i ocena osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w opinii studentów będących na spotkaniu z ZO PKA na wizytowanym kierunku prowadzone są zgodnie z metodami weryfikacji efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz zasadami oceniania określonymi w sylabusie przedmiotu. Metodami weryfikacji efektów kształcenia są m.in. egzamin pisemny lub ustny, kolokwium, ocena wykonania eksperymentu oraz wyciągania wniosków, ocena raportów z ćwiczeń, projektów i prezentacji multimedialnych. Decyzję o wyborze metod podejmuje kierownik przedmiotu, a nadzór nad właściwym ich dostosowaniem do określonych efektów kształcenia sprawuje Komisja ds. Jakości Kształcenia. Weryfikacja efektów kształcenia w procesie dyplomowania następuje na podstawie przygotowanej pracy dyplomowej oraz podczas egzaminu dyplomowego. Zaliczenia praktyk zawodowych dokonuje dziekan na podstawie zaświadczenia opiekuna –przedstawiciela praktykodawcy i sprawozdania studenta. Wprowadza się nowy system weryfikacji efektów kształcenia na praktykach zawodowych poprzez wypełnienie raportu samooceny z odbytych praktyk zawodowych, i ocenę przez praktykodawcę, który ocenia poziom osiągnięcia przez studenta poszczególnych efektów w skali 1 – 5.

1.7.2

WSB w Poznaniu Wydział Ekonomiczny w Szczecinie posiada wystandaryzowane metody oceniania osiągnięć studentów zawarte w kartach przedmiotu (sylabusach). Karta przedmiotu zawiera opis form oceny studenta w zakresie danego przedmiotu, łącznie z zasadami dopuszczenia do egzaminu bądź zaliczenia oraz formą i warunkami zaliczenia określonych rodzajów zajęć składających się na dany przedmiot. Zawarte są w niej także efekty kształcenia w obszarze wiedzy, kompetencji społecznych oraz umiejętności, które student powinien uzyskać. Stosowana jest skala ocen od 2 do 5. System nie zawsze jest wystarczająco przejrzysty, ponieważ stwierdzono przypadki prac, które nie noszą śladów sprawdzania (*Społeczna odpowiedzialność biznesu*). Ponadto część kart przedmiotów w sposób bardzo ogólnikowy prezentuje sposób weryfikacji efektów kształcenia. Prace etapowe są archiwizowane i studenci mają zapewniony wgląd. Informacje zwrotne o wynikach zaliczenia przedmiotu przekazywane są studentom niezwłocznie.

W opinii studentów, system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty – gdyż podano go w sylabusach, dostępnych on-line na platformie uczelnianej oraz w regulaminach poszczególnych przedmiotów ujęto metody weryfikacji założonych efektów kształcenia oraz formy i kryteria zaliczenia przedmiotów. Zasady oceniania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia podawane są do wiadomości studenta na pierwszych zajęciach. Zdecydowana większość zweryfikowanych efektów kształcenia ma postać pisemnych prac przechowywanych przez kilka lat do wglądu i weryfikacji, co podnosi rzetelność, obiektywność oceny i poczucie sprawiedliwości, wiarygodności oraz porównywalność klasyfikacji wyników sprawdzania i oceniania. Studenci mają możliwość wglądu do prac. Przyznawanie punktów ECTS następuje po otrzymaniu pozytywnej oceny z przedmiotu (modułu). Na egzaminach komisyjnych i dyplomowych obowiązuje zasada losowania pytań.

3. Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość dla studiów I stopnia wpisuje się w misję WSB w Poznaniu i cele strategiczne Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie, zachowując zgodność z polityką jakości. Uczelnia właściwie przyporządkowała kierunek studiów do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych, wskazując trzy dyscypliny: ekonomia, finanse i nauki o zarządzaniu, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla kierunku. W opinii studentów jak ZO sylabusy po poczynionych modyfikacjach są przejrzyste i zrozumiałe. Efekty kształcenia są sformułowane w sposób, który umożliwia stworzenie systemu ich weryfikacji. Program studiów z uwagi na oferowane treści, metody i formy kształcenia umożliwia realizację zakładanych efektów kształcenia. System ECTS nie budzi zastrzeżeń. Program kształcenia zachowuje elastyczności oferując zajęcia, którym przypisano co najmniej 30 % ogółu ECTS oraz oferuje zajęcia powiązane z praktycznym przygotowywaniem zawodowym w wymiarze ponad 50% ogółu ECTS. Organizacja

zajęć jak i liczebność grup dostosowana jest do formy zajęć. Wydział wprowadza nowe zasady realizacji praktyk zawodowych, z dobrymi metodami weryfikacji efektów osiągniętych na praktykach. Stopień umiędzynarodowienia programów jest bardzo skromny. System weryfikacji efektów kształcenia jest na ogół rzetelny, choć zidentyfikowano w tym zakresie pewne słabości. Rekrutacja na studia I stopnia nie budzi zastrzeżeń, choć wymaga doprecyzowania w zakresie przyjęć obcokrajowców.

4. Zalecenia

- Należy zmodyfikować formę kształcenia w zakresie znajomości języków obcych tak by zapewnić studentom możliwość osiągnięcia kompetencji językowych na poziomie B2.
- Konieczne jest wypracowanie standardu pracy projektowej dla kierunku *Finanse i rachunkowość* (profil praktyczny) oraz uwzględnianie prac projektowych w ocenie końcowej z przedmiotu.
- Zaleca się doprecyzowanie zasady zaliczenia przedmiotu, tak by były one sformułowane w sposób jasny i przejrzysty we wszystkich kartach przedmiotów.
- Należy wystandaryzować sposób weryfikacji miejsc odbywania praktyk przez pracownika Biura Karier.
- Korekty wymaga przyporządkowanie przedmiotowych efektów kształcenia określonych w kartach przedmiotów do efektów kierunkowych.
- Wskazane jest wzbogacenie programu studiów o przedmioty Socjologia i / lub Psychologia, co umożliwi osiągnięcie efektu kształcenia KW_01
- Zalecane jest opracowanie i wdrożenie profesjonalnego systemu weryfikacji kompetencji językowych kandydatów na studentów pochodzących z zagranicy.
- Konieczne jest zwiększenie wysiłku na rzecz umiędzynarodowienia procesu kształcenia.
- Należy doskonalić metodykę pisania prac dyplomowych, a także umożliwić studentom korzystanie z najnowszej literatury przedmiotu.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy, który zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku, lub doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu praktycznym, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku. *

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, w tym zajęcia warsztatowe, są prowadzone na ocenianym kierunku przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie. *

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

2.1.

Uczelnia do minimum kadrowego przedstawiła 10 osób, w tym 3 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 5 doktorów i dwóch magistrów. Analiza dorobku naukowego, doświadczenia

zawodowego, obciążenia dydaktycznego oraz złożonych oświadczeń pozwala stwierdzić, wszystkie osoby wskazane przez Uczelnię spełniają wszystkie wymagania określone przepisami prawa. Zatem Zespół oceniający zaliczył do minimum kadrowego 3 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 5 doktorów i dwóch magistrów. Struktura nauczycieli akademickich, stanowiących minimum, kadrowe jest zgodna z wymogami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, zarówno ze względu na kwalifikacje, jak i ich liczbę w zakresie wszystkich wymogów stawianych kierunkowi studiów w obszarze nauk społecznych.

Wszystkie zaliczone do minimum kadrowego osoby posiadają aktualny dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe, który osadzony jest w dyscyplinach: ekonomia, nauki o zarządzaniu lub finanse, a więc w tych dyscyplinach, do których odnoszą się efekty kształcenia. Dorobek ten skoncentrowany jest na takich zagadnieniach jak: finanse publiczne, finanse przedsiębiorstw, analiza finansowa, zarządzanie finansami, rachunkowości zarządczej oraz rachunkowości. Ponadto z Wydziałem współpracują specjaliści do spraw finansowo – księgowych, kadrowych, zamówień publicznych oraz pracownicy biur rachunkowo – podatkowych. Doświadczenie zawodowe posiadane przez kilka osób jest ściśle związane z opisem efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Relacja pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, a liczbą studentów odpowiada proporcjom wynikającym z §17 ust.1 pkt. 8 w/w rozporządzenia i wynosi łącznie 1:23 (10:226). Wydział spełnia zatem warunki dotyczące minimum kadrowego dla kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I stopnia o profilu praktycznym.

2.2.

Zajęcia na kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I stopnia prowadzi poza minimum kadrowym 26 osób, w tym 1 profesor i 1 doktor habilitowany (reprezentują obszar nauk społecznych, dziedzinę nauk ekonomicznych, dyscyplinę ekonomia), 11 doktorów i 13 osoby z wykształceniem magistra. Wśród osób ze stopniem doktora przeważają osoby reprezentujące swoim dorobkiem naukowym obszar nauk społecznych: 9 osób nauki ekonomiczne, 1 pedagogikę, 1 osoba reprezentuje nauki socjologię oraz 1 nauki ścisłe, nauki matematyczne, matematyka.

Osoby z tytułem zawodowym magistra posiadają doświadczenie zawodowe zgodne z opisem efektów kształcenia w zakresie umiejętności na poziomie przedmiotów które prowadzą. Osoby te stanowią zróżnicowaną grupę, co do dyscyplin, na 13 osób mamy 5 magistrów ekonomii, po jednej osobie to reprezentanci takich dyscyplin jak: prawo, elektronika i telekomunikacja, filologia angielska, filologia germańska, elektronika i telekomunikacja, zarządzanie i marketing, matematyka, wychowanie fizyczne. Zdecydowana większość osób (27 z 36 tj. 75%) posiada aktualne doświadczenie zawodowe zdobyte poza wizytowaną uczelnią zgodne z zakresem prowadzonych zajęć.

Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń, zaobserwowano zasadę zgodności zakresu merytorycznego przedmiotu z dorobkiem naukowym prowadzącego nauczyciela akademickiego. Zajęcia praktyczne prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe, w pełni odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć, zgodnie z opisem efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Pozytywnie o kompetencjach nauczycieli-praktyków w kontekście przekazywania przez nich wiedzy praktycznej wypowiedzieli się także studenci.

Uczelnia prowadzi zajęcia z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość – zarówno w postaci e-learningu jak i blended learningu. Kadra jest przeszkolona do prowadzenia tej formy zajęć.

2.3.

Budowanie polityki kadrowej Wydziału wpisane jest w proces zarządzania jakością. Zespół oceniający przeprowadził podczas wizytacji rozmowę z Dziekanem Wydziału Finansów i Bankowości w tym zakresie. Na podstawie raportu samooceny oraz przeprowadzonej rozmowy można stwierdzić, iż zasadniczym celem polityki kadrowej jest pozyskanie kadry zatrudnionej na podstawowym miejscu pracy ze statusem samodzielnego nauczyciela akademickiego, a także tworzenie warunków do dalszego rozwoju naukowego dla własnej kadry, w tym ze stopniem doktora. Kadra otrzymuje dofinansowanie na wyjazdy konferencyjne pod warunkiem aktywnego uczestnictwa, a więc wygłoszenia referatu. Uczelnia wydaje Zeszyty Naukowe tworząc warunki do publikowania wyników badań prowadzonych przez kadrę. Ponadto kadra naukowo-dydaktyczna otrzymuje wsparcie dla rozwoju naukowego poprzez stypendia, granty wewnętrzne i zewnętrzne. Analiza planów badań

naukowych potwierdza, iż wsparcie Uczelni w zakresie rozwoju naukowego jest w pełni realizowane. Dodatkową ścieżką wspierającą rozwój kadry jest system nagród dla pracowników, który reguluje Zarządzenie Rektora WSB w Poznaniu nr 20/2015 z dnia 24 czerwca 2015 roku.

Kształcenie na profilu praktycznym wymaga, aby stałym elementem polityki kadrowej było pozyskanie pracowników z doświadczeniem zawodowym. Kadra dydaktyczna, zarówno osoby zatrudnione, jak również współpracujące osoby z praktyki gospodarczej, otrzymują wsparcie dydaktyczne od metodyka zatrudnionego na Uczelni. Polityka kadrowa obejmuje okresową ocenę kadry. W okresowej ocenie kadry uwzględnia się osiągnięcia dydaktyczne, naukowe i organizacyjne. Podczas wizytacji przedstawiono arkusze ocen oraz protokół z posiedzenia Komisji ds. oceny kadry. W opinii Komisji w przypadku każdego nauczyciela akademickiego uwzględniana jest opinia studentów oraz wyniki hospitacji zajęć.

Umiejdzynarodowienie kadry nie jest realizowane w sposób szczególny na ocenianym kierunku. Następuje współpraca z naukowcami z zagranicy prowadzącymi zajęcia na Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie na innych kierunkach studiów w ramach zajęć wspólnych na Wydziale: Są to osoby z uczelni Słowacji i Ukrainy oraz z Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy. Nieliczni nauczyciele akademicy korzystają z programów studyjnych: w 2012 roku jedna osoba skorzystała z programu Leonardo Da Vinci, podejmując pobyt studyjny Londyn Praxis Community Projects w Londynie, dodatkowo jedna osoba uczestniczyła w Lifelong Learning Programme. Program Erasmus wykorzystywała jedna osoba uczestnicząc w programie „Staff Mobility For Teaching Mobility Agreement – Ikonomicheski Universitet w Varnie w Bułgarii. Program miał na celu współpracę i komunikację z uczelnią zagraniczną. Dodatkowo jedna osoba uczestniczyła w International Staff Week 2016 - University of Pardubice w 2016 roku. Współpraca Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie z instytucjami naukowymi z Ukrainy w zakresie wspólnych badań, jest odzwierciedlona w publikacjach, między innymi ukazujących się w wydawanych przez Wydział Zeszytach Naukowych. Wymiana osobowa, zgodnie z przedstawioną dokumentacją odbyła się w również we współpracy z Chmielnicką Akademią Humanistyczno – Pedagogiczną (jedna osoba), Podkarpackim Uniwersytetem Narodowym im Wasyla Stefanyka w Iwano Frankowsku (jedna osoba) oraz Odeskim Uniwersytetem Narodowym im Ilji Miecznikowa (3 osoby).

3. Uzasadnienie

Zespół oceniający na podstawie analizy dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego, analizy obciążeń dydaktycznych i złożonych oświadczeń stwierdza, że osoby *zaliczone* do minimum kadrowego spełniają wymogi w tym zakresie (posiadają dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i ekonomia lub finanse, a więc w dyscyplinach, w których określono efekty kształcenia, prowadzą zajęcia w odpowiednim wymiarze godzin i deklarują właściwą przynależność do minimum kadrowego) i zostały zaliczone do minimum kadrowego. Wydział spełnia zatem minimum kadrowe dla kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I stopnia.

Struktura kwalifikacji naukowych i zawodowych kadry prowadzącej zajęcia kierunku *finanse i rachunkowość* na studiach I stopnia w pełni odpowiada potrzebom kierunku oraz jest dostosowana odpowiednio do I stopnia kształcenia. Zajęcia związane z przygotowaniem zawodowym (warsztaty, laboratoria, zajęcia projektowej, ćwiczenia) prowadzone są przez pracowników posiadających odpowiednie doświadczenie zawodowe o umiejętnościach zgodnych z opisem efektów kształcenia.

Uczelnia realizuje właściwie politykę kadrową. Istotnym elementem kształtowania warsztatu dydaktycznego kadry, jest udział metodyka w rozwoju dydaktycznym kadry. Kadra otrzymuje wsparcie finansowe, merytoryczne i organizacyjne dla rozwoju naukowego i dydaktycznego poprzez możliwość publikowania efektów prac we własnych wydawnictwach, organizowania szkoleń doskonalących warsztat dydaktyczny.

4. Zalecenia

- Należy monitorować dorobek naukowy pracowników zgłoszonych do minimum kadrowego.
- Należy dokumentować doświadczenie praktyczne pracowników na ocenianym kierunku.
- Zaleca się rozszerzenie oceny osiągnięć dydaktycznych, na przykład o takie elementy pracy, jak innowacyjność zajęć.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia.

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, a także w celu pozyskiwania kadry dydaktycznej posiadającej znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią. *

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1

Na Wydziale powołano Radę Kierunku *Finanse i rachunkowość* (Zarządzenie nr 27 2014/2015 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie WSB w Poznaniu z dnia 28.08.2015).

W skład Rady wchodzi:

- Dziekan Wydziału
- menedżer kierunku
- przedsiębiorstwa, które wyrażają chęć uczestnictwa w Radzie
- przedstawiciel absolwentów
- pracownik Biura Karier i Praktyk

Celem Rady jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju oferty dydaktycznej i wzmocnienia profilu praktycznego kierunku FiR, w tym m.in.:

- opiniowanie programów zajęć i efektów kształcenia, uwzględniających praktyczny profil kształcenia
- opiniowanie sylwetki absolwenta
- opiniowanie programów praktyk oraz umożliwienie ich odbywania w reprezentowanych podmiotach gospodarczych
- rekomendowanie praktyków mogących sprostać pracy dydaktycznej na kierunku FiR.

W jednostce powołano Pełnomocnika Wicekanclerza ds. Partnerstw Biznesowych na Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie WSB w Poznaniu (Zarządzenie nr 1/2016 Wicekanclerza Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie WSB w Poznaniu z dnia 06.05.2016).

Stworzono Program Partnerstwa Biznesowego. Program ten obejmuje współpracę na dzień wizytacji Zespołu PKA z 14 podmiotami otoczenia społeczno- gospodarczego, z którymi zawarto odrębne porozumienia. W ramach porozumienia dotyczącego realizacji Programu Partnerstwa Biznesowego wyodrębniono 3 obszary współpracy:

1. Obszar współpracy ze studentami obejmuje: praktyki, staże, wolontariaty, wizyty studyjne, pośrednictwo pracy i targi pracy
2. Obszar badań naukowych obejmuje: udział pracowników Partnera w konferencjach naukowych, seminariach, wsparcie konkursów tematycznych kół naukowych i samorządu studenckiego, umożliwiania publikacji w zeszytach naukowych WSB
3. Obszar dydaktyki obejmuje: wskazanie tematyki prac dyplomowych w zakresie zainteresowań Partnera z możliwością ich wykorzystania w jego działalności, konsultowanie i opiniowanie programów kształcenia w tym efektów kształcenia, nowych programów studiów oraz specjalności.

Podmioty mające porozumienie o współpracy oraz tytuł Partnera Biznesowego są zapraszane na posiedzenia Rady Kierunku. Do dnia wizytacji odbyły się trzy posiedzenia Rady Kierunku (1 w 2015 oraz 2 w 2016 r.)

W ramach posiedzeń Rada zajmowała się:

- omówieniem zmian w programie studiów na rok akademicki 2015/2016
- wyrażeniem opinii na temat próby wdrożenia certyfikacji ACCA na kierunku FiR
- omówieniem szczegółów wymaganych zmian w związku z certyfikacją
- wyrażeniem opinii na temat nowej specjalizacji controlling i audyt wewnętrzny oraz pokreślonych dla tej specjalności efektów kształcenia

- wymianą poglądów na temat siatek kształcenia i upracticznienia kierunku, prac projektowych i obron w ramach grup projektowych
- omówieniem programów praktyk zawodowych na rok akademicki 2016/2017
- wymianą sugestii w związku z przygotowaniem się do akredytacji PKA na kierunku FiR.

Spotkanie Zespołu oceniającego z przedstawicielami firm i instytucji Szczecina potwierdziło zaangażowanie Rady we współpracy z Wydziałem w zakresie procesu kształcenia.

3.2

Uczelnia nie prowadzi studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne. **Przedmiotowe kryterium nie podlega ocenie.**

3 Uzasadnienie

Działania podejmowane przez Wydział Ekonomiczny w Szczecinie WSB w Poznaniu charakteryzują się długofalową i przemyślaną strategią współpracy z podmiotami otoczenia społeczno – gospodarczego. Na szczególną uwagę zasługuje bardzo dobra współpraca z 14 podmiotami w ramach Programu Partnerstw Biznesowych. Współpraca jednostki odpowiedzialnej za akredytowany kierunek z otoczeniem społeczno – gospodarczym jest wielopłaszczyznowa i obejmuje takie obszary jak:

- organizacja praktyk i staży zawodowych dla studentów
- konsultacje efektów kształcenia i weryfikacja efektywności procesu kształcenia
- pozyskiwanie praktyków życia społeczno – gospodarczego jako kadry dydaktycznej.

Jednostka odpowiedzialna za akredytowany kierunek nie prowadzi studiów w ścisłej i sformalizowanej współpracy z podmiotami zewnętrznymi – kryterium 3.2 nie podlega ocenie

4 Zalecenia

W ramach posiedzeń Rady Kierunku FiR sugeruje się szersze omówienie możliwości przygotowywania prac dyplomowych na bazie pomysłów, uwag i sugestii pracodawców.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu praktycznym i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, w tym do liczby studentów. Jednostka zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do zawodu, umożliwiającą uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów oraz dostęp studentów do laboratoriów w celu wykonywania prac wynikających z programu studiów. *

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki. *

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwi studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Wydział prowadzi zajęcia w salach dydaktycznych mieszczących się w 2 lokalizacjach w Szczecinie w budynkach na alei Wojska Polskiego 128 oraz w Zespole Szkół nr 6 na ulicy Sowińskiego 3. W budynku na alei Wojska Polskiego jest 18 sal z czego 10 to sale dydaktyczne, 4 aule, 3 sale komputerowe natomiast pozostałe 2 to sale komputerowo-dydaktyczne. Wszystkie wyposażone są w

rzutniki multimedialne, tablice i flipcharty. Cztery aule z racji wielkości posiadają stałe nagłośnienie. W salach komputerowych jest od 20 do 27 jednostek komputerowych, na których można prowadzić zajęcia. Łączny metraż sal to 1125,96 m². W budynkach wynajmowanych od Zespołu Szkół nr 6 Uczelnia dysponuje 1 aulą na ponad 180 osób, 29 salami dydaktycznymi oraz 3 pracownikami komputerowymi (od 14 do 17 stanowisk). We wszystkich salach do dyspozycji są rzutniki multimedialne oraz tablice.

W pracowniach komputerowych Uczelnia dysponuje następującym oprogramowaniem: MS Office 2007 i 2013, a w szczególności dedykowane dla ocenianego kierunku programy Symfonia 2016 (w tym moduł Finanse i Księgowość), Comarch Altum, TransEdu, Płatnik, Reset 2. Zasoby specjalistycznego oprogramowania oraz ich dostępność należy ocenić, jako spełniające wymogi wynikających z zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

Studenci pozytywnie oceniają infrastrukturę dydaktyczną, która jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

4.2

Wydział Ekonomiczny WSB w Szczecinie posiada bibliotekę, której łączna powierzchnia wynosi ponad 50 m². Stan księgozbioru na 1 października 2016 to: liczba książek drukowanych: 8280 egzemplarzy, liczba e-booków 1500 tytułów. Literatura dla kierunku *Finanse i rachunkowość* obejmuje ponad 1300 egzemplarzy oraz 300 tytułów w formie elektronicznej. Są to książki dotyczące rachunkowości, bankowości, podatków, finansów. Studenci kierunku *Finanse i rachunkowość* korzystają również ze zbiorów biblioteki z dziedziny zarządzania, ekonomii, prawa, matematyki, statystyki, informatyki. Studenci mają zapewniony dostęp do literatury wskazanej w sylabusach.

Zespół oceniający przeprowadził rozmowy z pracownikami, studentami oraz pracownikami biblioteki oraz uzyskał dokumenty wskazujące na stałą troskę o aktualny stan tytułów powiązanych z kierunkiem *finanse i rachunkowość*. W ostatnich dwóch latach (2015-2016) zakupiono 28 nowych tytułów powiązanych z ocenianym kierunkiem. W bibliotece dostępne w wersji tradycyjnej znajdują się aktualnie 22 tytuły czasopism w języku polskim powiązanych z ocenianym kierunkiem, w bazie INFOR LEX dostępnych jest 28 tytułów czasopism w języku polskim powiązanych z ocenianym kierunkiem. Uzupełnieniem wymienionych zbiorów są encyklopedie, leksykony i słowniki oraz książki do nauki języków obcych.

Studenci mają dostęp do następujących baz i katalogów (dostęp jest możliwy z komputerów uczelnianych a także komputerów studentów poza uczelnią): KOHA, IBUK, PROFINFO, INFOR LEX Biblioteka, LEX OMEGA, Pro Quest ABI/Inform, EBSCO, ELSEVIER, Springer Link, NATURE, SCIENCE, Web of Knowledge, Wiley-Blackwell, Scopus.

Wszelkie informacje o zbiorach biblioteki (książki, czasopisma, zbiory specjalne) znajdują się w jednej Bibliotecznej Bazie Danych – KOHA. Katalog biblioteki jest dostępny na stronie internetowej WSB w dziale Biblioteka. Studenci mają w bibliotece dostęp do komputerów. Biblioteka jest dostosowana do osób niepełnosprawnych.

4.3.

Wydział umożliwia studentom dostęp do platformy e-learningowej Moodle. Platforma jest kanałem komunikacyjnym nauczycieli akademickich ze studentami. Umożliwia ona nauczycielom akademickim zamieszczanie materiałów, personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, tworzenie warunków do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, a studentom na wykonywanie punktowanych zadań: przesłanie pliku lub interaktywny quiz. Student ma dostęp do swoich wyników poprzez stronę www oraz aplikację mobilną. Platforma ma możliwość regulacji ram czasowych związanych z weryfikacją efektów kształcenia. Każde przesłane tam zadanie będące dowodem na daną umiejętność studenta może być opatrzone informacją zwrotną od wykładowcy.

3. Uzasadnienie

Baza dydaktyczna, wyposażenie sal dydaktycznych, pracowni komputerowych i wyposażenie biblioteki, oprogramowanie specjalistyczne odpowiadają potrzebom przedmiotów tworzą możliwość pełnego osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość*. Wydział zapewnia bazę dydaktyczną do prowadzenia zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem do

zawodu, umożliwiającą uzyskanie umiejętności zgodnych z aktualnym stanem praktyki związanej z ocenianym kierunkiem studiów, a także skutecznie stara się włączać w procesy dydaktyczne pracodawców. Wyposażenie sal spełnia oczekiwania studentów, a także sprzyja procesowi kształcenia. Zbiory biblioteczne: podręczniki, czasopisma oraz bazy elektroniczne w pełni odpowiadają potrzebom kierunku *finanse i rachunkowość* i zapewniają studentom możliwość korzystania z obowiązkowej i zalecanej literatury w toku studiów jak również przy egzaminach i przy przygotowaniu prac dyplomowych.

Studenci pozytywnie oceniają infrastrukturę Jednostki oraz dostępne zasoby biblioteki, jak również godziny jej otwarcia, funkcjonowanie i dostępność materiałów.

4. Zalecenia

- Należy wykorzystać specjalistyczne oprogramowanie w realizacji prac dyplomowych.

– Należy wykorzystać oprogramowanie w realizacji prac projektowych.

– Należy uzupełniać stan biblioteki o nowe tytuły i wykorzystywać te wydawnictwa w realizacji efektów kształcenia, zwłaszcza w pracach dyplomowych.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi zawodowemu i społecznemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności praktycznych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach. *

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową.

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku. *

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1

Opieka dydaktyczna:

Studenci wizytowanego kierunku otrzymują od nauczycieli akademickich pomoc dydaktyczną w postaci konsultacji w wymiarze adekwatnym do potrzeb. Dodatkowo studenci mają zapewnione odpowiednie możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych, co skutecznie wspiera ich w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia. Mechanizmem motywującym studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce jest np. stypendium rektora. W zakresie zgłaszania skarg, wniosków i rozwiązywania sytuacji konfliktowych studenci mają możliwość bezpośredniego zgłaszania wszelkich trudności do starosty roku i samorządu studentów, w czasie spotkania z menedżerem kierunku, który pełni rolę opiekuna roku lub bezpośrednio do Dziekana. Z punktu widzenia studentów literatura obowiązkowa i zalecana, a także ew. materiały udostępniane przez nauczycieli akademickich skutecznie wspierają ich w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia. Wszelkie sprawy administracyjne dla danej grupy studenckiej realizuje starosta, który informacje uzyskuje z dziekanatu lub od władz wydziału. Studenci mają możliwość zgłaszania zapotrzebowania na zasoby biblioteczne oraz materiały dydaktyczne.

Każdy ze studentów ma możliwość dołączenia do koła naukowego i realizowania w nim działalności

badawczej. Funkcjonowanie kół naukowych jak i wsparcie jednostki skierowane do studenckiego ruchu naukowego jest oceniane pozytywnie przez studentów. Studenci mają możliwość wyboru opiekuna jak i tematu pracy dyplomowej. Pozytywnie oceniają ich wsparcie oraz dostępność, doradzają oraz są w ciągłym kontakcie mailowym oraz telefonicznym. Wyróżniają się studenci, aktywni twórczo, stypendyści naukowci mogą studiować według indywidualnego planu i programu studiów oraz realizować indywidualną ścieżkę rozwoju.

Opieka materialna:

Studenci mają dostęp do pomocy materialnej w zakresie stypendiów socjalnych, specjalnych dla osób z niepełnosprawnością, rektora dla najlepszych studentów oraz ministra za wybitne osiągnięcia i zapomóg. Analiza stosownego regulaminu wykazała, że jest on przejrzysty. Był konsultowany z odpowiednim organem Samorządu Studentów.

Studenci są zadowoleni z oferowanej pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej. Wśród mocnych stron procesu kształcenia wymienili: odpowiednią kadrę, dobre relacje z nauczycielami akademickimi, w tym opiekunami prac, a także przejrzystą dokumentację związaną z procesem kształcenia i strukturą Wydziału. Wśród słabszych stron procesu kształcenia studenci zwrócili uwagę na: małą aktywność biura karier w odniesieniu do studentów wizytowanego kierunku. Dodatkowo studenci studiów jedynie zasugerowali wprowadzenie dłuższej przerwy w czasie zjazdu na posiłek.

5.2

Uczelnia prowadzi aktywną działalność ukierunkowaną na współpracę z uczelniami i instytucjami zagranicznymi. Organizuje wymiany w zakresie umów międzyuczelnianych, i programu Erasmus+ oraz praktyk. WSB organizuje również dwudniowe seminaria wykładowców z uczelni partnerskich.

W ramach programu podpisano 51 umów bilateralnych z uczelniami zagranicznymi. Umowy obejmują 35 miejsc dla wykładowców oraz ponad 100 miejsc dla studentów w uczelniach partnerskich. Studiując za granicą, są zwolnieni z opłat czesnego, dodatkowo otrzymują stypendium, które ma na celu wyrównanie różnic w minimach socjalnych pomiędzy Polską a krajami uczelni partnerskich. Istniejące warunki dają szansę pracownikom i studentom Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie na korzystanie z doświadczeń uczelni zagranicznych. Niestety studenci nie są zainteresowani wymianą zagraniczną i krajową ze względów na obowiązki osobiste oraz prace zawodową.

5.3

Wydział Ekonomiczny w Szczecinie kształtuje wśród studentów i absolwentów postawę aktywną, kierując ich na 12-tygodniowe praktyki zawodowe w wymiarze 480 godzin (16 punktów ECTS). Praktyki mogą być realizowane u partnerów biznesowych, również w przedsiębiorstwach wyrażających zgodę na jednorazową współpracę. Praktyki realizowane są m.in. w działach: księgowości handlowych, rozliczeń finansowych, informatyki, organizacji i zarządzania, rozwoju, biura zarządu, rachunkowe i inne. Biuro Karier i Praktyk również prowadzi doradztwo zawodowe oraz pośrednictwo pracy, udostępniając oferty pracodawców i prowadząc dla nich rekrutację spośród studentów i absolwentów kierunku. W roku akademickim 2014/2015 studentki kierunku zrealizowały trzymiesięczne kierunkowe płatne staże w ramach projektu „Zdobądź kompetencje pomocne w rozwoju kariery zawodowej w sektorze finansowym” współfinansowanego ze środków w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Studenci pozytywnie oceniają kontakt z pracodawcami oraz wsparcie Biura Karier i Praktyk ale jednocześnie uważają że Biuro Karier i Praktyk wykazuje małą aktywność w zakresie kierunku finanse i rachunkowość.

Biuro Karier i Praktyk organizuje wsparcie studentom we wchodzeniu w rynek pracy między innymi poprzez organizacje:

- praktyk studenckich,
- staży zawodowych
- pośrednictwa pracy (Biuro Karier i Praktyk ma uprawnienia agencji zatrudnienia)
- wizyt studyjnych u pracodawców.

Dodatkowo Biuro Karier i Praktyk organizuje cykliczne spotkania studentów z przedstawicielami otoczenia społeczno – gospodarczego (przedsiębiorcy, instytucje szkoleniowe, agencje zatrudnienia).Warta podkreślenia jest też inicjatywa Uczelni pozyskania dodatkowych funduszy EFS na realizację projektu PO KL w ramach którego w latach akademickich 2013/14 oraz 2014/15

finansowano płatne staże u pracodawców oraz wizyty studyjne u pracodawców.

5.4

Wydział Ekonomiczny w Szczecinie dostosował budynek dla potrzeb osób niepełnosprawnych wyposażając go w windy umożliwiające uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych oraz dostęp do dziekanatu i innych działów uczelni. Stopień niepełnosprawności jest brany pod uwagę w procesie planowania zajęć oraz w trakcie wydawania indywidualnych decyzji dziekańskich (Indywidualny Tok Studiów). Wszystkie osoby niepełnosprawne legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności i niezdolności do pracy lub o przyznanej grupie inwalidzkiej mogą starać się o stypendium specjalne.

5.5

Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat obsługi administracyjnej, która jest realizowana bezpośrednio w Dziekanacie oraz za pośrednictwem platformy elektronicznej Extranet. Pracownicy Dziekanatu udzielają informacji oraz realizują wszystkie sprawy związane z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną. W Extranecie każdy student ma swoje indywidualne konto, za pośrednictwem którego ma dostęp do ogólnouczelnianych dokumentów, procedur i programu kierunku, ale również swoich wyników w nauce, czy planu zajęć. W Extranecie są też umieszczone wzory dokumentów

3. Uzasadnienie

Studenci pozytywnie oceniają otrzymywane wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, choć wyraźnie akcentowali elementy, które utrudniały im funkcjonowanie na uczelni m.in. brak dłuższej przerwy w ciągu dnia zajęć oraz konieczność zmieniania budynku zajęć. Studenci deklarują, że mają możliwość udziału w programach mobilnościowych, ale z nich nie korzystają. Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia. Studenci są zadowoleni z obsługi administracyjnej.

Jednostka odpowiedzialna za oceniany kierunek jest zaangażowana w ułatwianie kontaktu swoim studentom z instytucjami otoczenia społeczno – gospodarczego. Wykonuje nie tylko standardowe działania ale poszukuje nowych rozwiązań w tym zakresie (pozyskiwanie środków EFS na płatne staże zawodowe, współpraca w ramach Zachodniopomorskiej Sieci Biur Karier z biurami Karier innych uczelni Szczecina w tym współorganizacja Targów Pracy Peryskop).

4. Zalecenia

Upowszechniani wśród studentów działalności Biura Karier i Praktyk

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu: *

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, *

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, *

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, *

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej, *

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów,
6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,
6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.
6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1

W Grupie Wyższych Szkół Bankowych (Grupa WSB) wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia funkcjonuje na dwóch poziomach. Na poziomie centralnym w roku 2015 Konwent uchwalił rozbudowaną wersję WSZJK (Uchwała nr 16/2015 Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 13 lutego 2015 roku). Wytyczne utworzone zostały na podstawie zapisów Statutu Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu i miały na celu zaktualizowanie i ujednoczenie funkcjonalności systemu na wszystkich Wydziałach. Wytyczne pozostawiają dużą przestrzeń dla Wydziałów w kształtowaniu procedur, które pozwalają spełnić wymogi zawarte w wytycznych, z uwzględnieniem specyfiki jednostki. Rozwiązanie takie należy ocenić jako zasadne. Z jednej strony daje ono przestrzeń dla budowania systemów dopasowanych do specyfiki i lokalnych uwarunkowań (potrzeb interesariuszy). Z drugiej strony pozwala na uzyskiwanie informacji, które są porównywalne i miarodajne w skali całej Grupy WSB. Istotnym elementem wytycznych jest wskazanie konieczności skorelowania zapisów WSZJK na Wydziale z *Systemem pomiaru atrybutów marki i oceny uczelni w opinii interesariuszy* (BAM). Badania w ramach systemu BAM odbywa się corocznie i obejmuje wszystkie jednostki Grupy WSB. Pozwalają one na uzyskanie porównywalnych (w skali Grupy WSB, Uczelni, Wydziału i kierunku) danych o realizacji procesu dydaktycznego oraz działań wpływających na jego organizację. Badania w ramach procedur BAM są kompleksowe i pozwalają uzyskać informacje od interesariuszy wewnętrznych (studenci i słuchacze, pracownicy administracyjni, pracownicy dydaktyczni,) i zewnętrznych (Absolwenci i pracodawcy oraz kandydaci na studia). Struktura systemu BAM (osoby odpowiedzialne, narzędzia oraz harmonogram realizacji procedur) ma charakter kompleksowy. Potwierdzeniem oceny (kompleksowości i systemowości) procedur BAM są: 1) cykliczny charakter badań (badania w cyklu rocznym), 2) kompleksowo opracowane raporty i analizy (np. raport BAM 2016), 3) wykorzystanie uzyskanych danych w modyfikacji i rozwoju procesu dydaktycznego.

W odniesieniu do wykorzystania badań do doskonalenia działań w obszarze jakości kształcenia Wydział Ekonomiczny w Szczecinie opracował raport *Działania realizowane w roku akademickim 2015/2016 w Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie w oparciu o wyniki BAM z 2015*, w którym określono obszary wymagające doskonalenia. Raport prezentuje ocenę wszystkich obszarów oceny jakości kształcenia objętych badaniem BAM. *Wydziałowy Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia* został w kolejnej wersji wprowadzony Zarządzeniem Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie WSB w Poznaniu Nr 75 2013/2014 z dnia 24 czerwca 2014 roku. Jego zapisy są zgodne z wytycznymi Konwentu Grupy WSB (Uchwała nr 16/2015). WSZJK określa cele systemu (podstawowe i szczegółowe). Realizacji założonych celów mają służyć procedury i procesy systemu, za których funkcjonowanie odpowiada (na poziomie Wydziału) Prodziekan właściwego ds. Jakości kształcenia, Menadżer kierunku oraz Zakład Metodyki Nauczania (ZMN). Rolę kontrolną nad działaniem WSZJK sprawuje Dziekan, który współpracuje z Komisją Rady Wydziału (np. do oceny pracowników), koordynatorami przedmiotów, pracownikami administracyjnymi oraz zespołami zadaniowymi w ramach WSZJK. Na Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie przedstawiciele wszystkich interesariuszy (wymienieni powyżej) działają w ramach Komisji ds. jakości kształcenia (Uchwała nr XXXIV/4/2016 Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie WSB w Poznaniu z dnia 30 września 2016 roku). Należy zwrócić uwagę, że dwa wskazane powyżej gremia, tj. Zakład Metodyki Nauczania oraz Komisja ds. jakości kształcenia są nowymi elementami struktury w wydziałowym WSZJK. Z przedstawionej dokumentacji oraz informacji przedstawionej przez Władze Wydziału

wynika, że obecnie trwają prace nad określeniem szczegółowych celów i kompetencji obu ciał. Działania na poziomie Wydziału należy ocenić pozytywnie w aspekcie analizowania i wykorzystywania wniosków z badań w ramach procedur BAM. Ponadto pozytywnie należy ocenić podjęcie działań mających odpowiadać na potrzeby zdiagnozowane w ramach BAM i powołanie – Zakładu Metodyki Nauczania oraz Metodyka. W momencie wizytacji WSZJK znajdował się w fazie przebudowy powołując określone zespoły zadaniowe i narzędzia.

6.1.1

Koordynatorem procesu tworzenia i ewaluacji kierunkowych efektów kształcenia (KEK) jest menedżer kierunku (Decyzja nr 2 2016/2017 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 1 października 2016 r.; wcześniej Zarządzenie nr 8 2014/2015 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 1 października 2014 r). Zgodnie z obowiązującymi na uczelni procedurami, opracowuje on i ewaluuje efekty kształcenia z Radą Kierunku *Finanse i rachunkowość* (Zarządzenie nr 27 2014/2015 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie z dnia 28 sierpnia 2015 roku w sprawie powołania Rady Kierunku *Finanse i rachunkowość*). W jej skład wchodzi: nauczyciele akademicy, pracodawcy, absolwenci oraz przedstawiciel Biura Karier. Brak jest natomiast w składzie komisji przedstawiciela studentów. Należy rozważyć dołączenie studenta do składu Rady w celu uzyskania pełnej reprezentatywności grup interesariuszy wewnętrznych. Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami otoczenia społeczno- gospodarczego pozwala uznać, iż w procesie projektowania i zmian efektów kształcenia uczestniczyli przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych. Działania te obejmowały: opiniowanie programów zajęć i efektów kształcenia uwzględniających praktyczny profil kształcenia - opiniowanie programów praktyk oraz umożliwienie ich odbywania w reprezentowanych podmiotach gospodarczych,- rekomendowanie praktyków posiadających kwalifikacje zawodowe do prowadzenia zajęć na kierunku FiR i są poświadczone w protokołach z posiedzeń Rady Kierunku FiR udostępnionych Zespołowi Oceniającemu PKA. Dobór treści programowych jest również konsultowany z Radą, w szczególności przy tworzeniu nowych programów dla przedmiotów specjalnościowych na specjalnościach „Rachunkowość i Finanse Przedsiębiorstw” oraz „Bankowość i Usługi Finansowe”.

Dodatkowo należy stwierdzić, iż pracodawcy uczestniczący w spotkaniu z przedstawicielami Zespołu Oceniającego PKA potwierdzili dużą elastyczność władz Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie WSB w Poznaniu w odpowiedzi na zgłaszane postulaty mające na celu upracticznienie procesu kształcenia.

Wypracowane efekty są konsultowane i ewaluowane z menedżerami kierunków innych szkół bankowych (w cyklu rocznym), co pozwala na monitorowanie EK (zob. 6.1.2) oraz identyfikowanie dobrych praktyk w Grupie WSB (Księga Marki – dobre praktyki w dydaktyce). Zgodnie z obowiązującą procedurą za uchwalenie, zaopiniowanych wcześniej przez Senat, kierunkowych efektów kształcenia odpowiedzialny jest Konwent. Powyższa procedura miała zastosowanie przy opracowaniu i wdrożeniu efektów kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* i gwarantuje udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie projektowania efektów kształcenia (Rada Kierunku *Finanse i rachunkowość*). Analiza przedstawionej dokumentacji pozwala uznać, że proces uchwalenia i ewaluacji KEK odbywa się zgodnie z procedurami obowiązującymi w Grupie WSB oraz regulacjami na poziomie Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie i pozwala na zaangażowanie w nich interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych..

Udział studentów w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest satysfakcjonujący. Na podstawie list obecności z posiedzeń organu kolegialnego Uczelni ustalono, że studenci są członkami Senatu i wymiarze zgodnym z art. 61 ust. 3 Ustawy. Na podstawie protokołów oraz list obecności Rady Wydziału ustalono, że skład Rady Wydziału jest zgodny z art. 67 ust. 4 Ustawy. Ponadto studenci posiadają swoich przedstawicieli w Komisji ds. Jakości. Istotne problemy dotyczące jakości kształcenia są konsultowane z interesariuszami wewnętrznymi (studentami i pracownikami Wydziału). Udział studentów w procesie zapewniania jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów odbywa się głównie poprzez formalny udział ich przedstawicieli w pracach Senatu, jak również Rady Wydziału. W czasie ich obrad studenci zgłaszają swoje postulaty, choć mają niską świadomość i wiedzę z zakresu systemu zapewniania jakości. Kluczowe jest to, że angażują się w prace gremiów uczelnianych i przedstawiają na nich stanowisko studentów m.in. opiniują programy, w tym plany

studiów.

6.1.2

Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie, na kierunku *finanse i rachunkowość* odbywa się poprzez: ocenę realizacji zajęć (poziom przedmiotów), ocenę egzaminów cząstkowych i zaliczeń (analiza ocen) oraz prace dyplomowe.

Na poziomie programu kształcenia monitoringiem stopnia osiągania efektów kształcenia zajmuje się menedżer kierunku oraz Rada Kierunku *Finanse i rachunkowość*. Obowiązki menadżera kierunku w tym zakresie zostały określone w Załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 7 2014/2015 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 1 października 2014 r. Natomiast zakres wsparcia metodyka oraz Zakładu Dydaktycznego jest wskazany z Zarządzeniu nr 2 2016/2017 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 1 października 2016 r w sprawie powołania Zakładu dydaktycznego Finansów i Rachunkowości. Działania te mają na celu wykorzystanie badań w ramach BAM, raportów z monitoringu ocen sesji egzaminacyjnej oraz wniosków i uwag kierowników przedmiotów. Analiza dokumentacji WSZJK oraz rozmowy z Władzami Wydziału i nauczycielami akademickimi potwierdzają cykliczność monitoringu stopnia osiągania zakładanych EK .

Ostatnim poziomem monitoringu jest analiza prac dyplomowych. Procedury przygotowania i obrony prac dyplomowych zostały ujęte w *Zarządzeniu nr 30 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 30 września 2015 roku w sprawie zasad przebiegu dyplomowego, Zarządzeniu nr 12 2016/2017 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 1 października 2016 r. w sprawie procedury przystąpienia do obrony pracy dyplomowej w roku akademickim 2016/2017 (wydawane co roku) oraz wzorów dokumentów*. Obecnie analizą prac dyplomowych zajmuje się Komisja ds. jakości kształcenia. Dotychczas nad procedurą czuwał Prodziekan ds. jakości, menedżer kierunku oraz kierownik Zakładu dydaktycznego kierunku *Finanse i rachunkowość* (np. Protokół nr I/2016 z dnia 1 lipca 2016 r.). Analiza przez ZO PKA prac dyplomowych wskazuje na potrzebę bardziej efektywnego monitoringu prac dyplomowych pod kątem: realizacji celu prac, metod prowadzonych analiz ekonomiczna -finansowych.

Studenci stwierdzili, iż w procesie monitorowania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia uczestniczą: nauczyciele akademicy prowadzący określony przedmiot, metodyk, menedżer kierunku, prodziekan. Po analizie wyników sesji nauczyciele akademicy prowadzący dany przedmiot we współpracy z metodykiem i menedżerem dokonują ewaluacji i modyfikacji programów i metod kształcenia. Raporty z monitorowania efektów kształcenia przygotowuje Prodziekan ds. jakości na podstawie zbiorczych wyników sesji egzaminacyjnej oraz opinii przekazywanych przez menedżerów kierunku i nauczycieli akademickich prowadzących dany przedmiot. Raporty te otrzymuje i analizuje Dziekan. Wnioski z raportów są podstawą ewentualnych zmian zasad funkcjonowania egzaminów. Prodziekan monitoruje jakość prac dyplomowych przy wykorzystaniu efektów prac Komisji Rady Wydziału ds. jakości kształcenia.

6.1.3

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia na kierunku *finanse i rachunkowość* odbywa się w pierwszej kolejności na etapie realizacji zajęć. Za proces ten odpowiada koordynator przedmiotu. Weryfikuje on na poziomie przedmiotu KEK. Są one przypisane do poszczególnych przedmiotów przy wsparciu menadżera kierunku, metodyka oraz przy wykorzystaniu zaleceń interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych (wnioski z badań BAM). Pozytywnie należy ocenić powołanie Zakładu dydaktycznego Finansów i Rachunkowości (*Zarządzenie nr 2 2016/2017 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 1 października 2016 w sprawie powołanie Zakładu dydaktycznego Finansów i Rachunkowości*). W ramach obowiązków, które pełni kierownik Zakładu (metodyk) jest wsparcie nauczycieli akademickich w zakresie projektowania kart przedmiotów (w tym efektów kształcenia), doboru metod dydaktycznych i narzędzi weryfikacji EK. Należy zauważyć, że działania te wymagają intensyfikacji i wsparcia w zakresie kompetencji i narzędzi dla metodyka w celu skuteczniejszej pomocy nauczycielom akademickim w ewaluacji narzędzi weryfikacji EK.

Proces dyplomowania na kierunku *finanse i rachunkowość* podlega procedurom antyplagiatowym.

Ponadto na Wydziale określono zasady umożliwiające weryfikację zakładanych EK. Zostały one przedstawiona w Załączniku nr 2 *Zarządzenia nr 30 Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 30 września 2015 roku w sprawie zasad przebiegu dyplomowego.*

6.1.4

Wydział Ekonomiczny w Szczecinie opracował zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. W tej materii korzysta z rozwiązań na poziomie Grupy WSB (*Uchwała Konwentu Wyższej Szkoły Bankowej 102/2015 z dnia 30 czerwca 2015*). Na poziomie Wydziału normuje to Zarządzenie Dziekana Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu nr 26 2015/2016 z dnia 07.09.2016r roku. Wydział poinformował, że regulacje te nie podlegały monitoringowi w ramach WSZJK ponieważ nikt nie wystąpił dotychczas z wnioskiem o potwierdzenie EK uzyskanych poza systemem studiów.

6.1.5

Badanie losów absolwentów realizowane jest w ramach procedury BAM na poziomie Grupy WSB. Badanie losów absolwentów obejmuje każdy rocznik absolwentów, poczynając od 2012 roku. Sytuacja zawodowa badana jest do roku od ukończenia studiów. Cele badania obejmują m.in.: określenie sytuacji, w jakiej znajdują się absolwenci na rynku pracy, określenie planów edukacyjnych i zawodowych absolwentów oraz badanie marki Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu (BAM). Jego cykliczność i kompleksowość pozwala na uzyskanie użytecznych danych umożliwiających prowadzenie analiz porównawczych. Mankamentem prowadzonego badania jest stosunkowo niska zwrotność. Uzyskane informacje są przesyłane do Komisji ds. jakości oraz menedżerów kierunku i wykorzystywane w procesie tworzenia programów studiów, ze szczególnym uwzględnieniem specjalności oraz przez pracowników Biura Karier i Praktyk, pomagających w wyborze kariery zawodowej dla studentów. Informacje te stanowią również bazę do przygotowywania oferty szkoleń dodatkowych oferowanych studentom WSB (niwelowanie luk kompetencyjnych).

Analiza wyników badania BAM pozwoliła na sformułowania wniosków do modyfikacji programu kształcenia (zalecenia Grupy WSB oraz Wydział Ekonomiczny w Szczecinie) a rekomendacje i planowane działania zawarte zostały w raporcie *Działania realizowane w roku akademickim 2015/2016 w Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie w oparciu o wyniki BAM z 2015*. Dotyczą one głównie uprządkowania kształcenia (zaangażowanie praktyków, praktyczne metody zajęć). Trzeba podkreślić iż dobrym rozwiązaniem pozwalającym na systemowe uwzględnianie opinii absolwentów jest udział przedstawiciela absolwentów w Radzie Kierunku Finansów i Rachunkowości. Ponadto jako przykład pozytywnego wykorzystywania wniosków po badaniu losów absolwentów można wskazać zmiany w organizacji praktyk (Biuro Karier), które również nastąpiły po uwzględnieniu wyników badań BAM.

6.1.6

Wydział Ekonomiczny w Szczecinie zbiera informacje o prowadzonych zajęciach przez nauczycieli akademickich za pośrednictwem BAM. Badanie te obejmują również ocenę kadry akademickiej. Dobrym rozwiązaniem w tym zakresie jest wprowadzenie dodatkowej ankiety skierowanej do nauczycieli akademickich, w której zbiera się informacje o działalności w obszarach: dydaktycznym, naukowym i organizacyjnym. Dodatkowym elementem oceny pracy nauczycieli akademickich są hospitacje. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że przeprowadza je głównie menedżer kierunku. Prowadzone badania mają charakter cykliczny, a uzyskane informacje służą do inicjowania działań doskonalących przez Władze Wydziału. Działania te obejmują doskonalenie metodyczne kadry w zakresie: 1) tworzenia programów kształcenia, które podlegają konsultacji ze strony metodyka, 2) procesu dyplomowania, oraz 3) informowania o szkoleniach, seminariach, konferencjach. . Warto rozważyć podjęcie bardziej intensywnych działań w obszarze szkolenia kadry z wykorzystania platformy Moodle.

Powierzanie obowiązków dydaktycznych pracownikom etatowym i nieetatowym odbywa się w oparciu o „Procedurę Adaptacji Nauczycieli Akademickich” (Zarządzenie nr 6/2015 Kanclerza Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2015 r.). Wydział nie prowadzi oceny kadry wspierającej.

6.1.7

Wydział Ekonomiczny w Szczecinie wykorzystuje wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów na kierunku *finanse i rachunkowość*. Dane zbierane są w ramach procedury BAM (zob. 6.1.6). Wyniki są przedmiotem analizy Władz Dziekańskich oraz menedżera kierunku. Analiza dokumentacji oraz rozmowy ze studentami wskazują na pozytywne zmiany w wyniku wykorzystania rezultatów oceny nauczycieli akademickich przez studentów, w realizacji i obsadzie zajęć (angażowanie praktyków, nowe formy przekazywania wiedzy). Na podstawie rozmów – ze studentami ZO stwierdza, iż należy podjąć działania informujące studentów o procesie zasięgania ich opinii o kadrze akademickiej

Ponadto na Wydziale (oraz całej Grupie WSB) od roku akademickiego 2016/2017 jest realizowane nowe, kompleksowe badanie opinii studentów. System jest na etapie testowania i jego pierwsze wyniki wykazują na większe zaangażowanie studentów (zwrotność ankiet).

W opinii studentów - wnioski z oceny ankietowej dokonywanej przez studentów, ankiety BAM, oraz z ankiet doraźnych przeprowadzanych przez prodziekana, jak również opinie przekazane przez starostów, brane są pod uwagę w procesie przygotowywania obsady na kolejny rok akademicki przez menedżera kierunku i Dziekana. W szczególnych przypadkach wykładowca może zostać odsunięty od zajęć bezzwłocznie.. Wyniki ankiet studenckich od roku akademickiego 2016/2017 brane będą pod uwagę w procesie okresowej oceny pracowników naukowo-dydaktycznych. Dodatkowe szkolenia metodyczne mogą być elementem realizacji programów naprawczych związanych z oceną negatywną pracownika.

6.1.8

WSZJK obejmuje w ramach BAM opinie studentów o zasobach materialnych. Raport *Działania realizowane w roku akademickim 2015/2016 w Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie w oparciu o wyniki BAM z 2015* w części „Infrastruktura” wskazuje na działania podejmowane w zakresie zidentyfikowanych problemów dotyczących wyposażenia sal. Ponadto studenci mogą zgłaszać swoje uwagi dotyczące infrastruktury na cyklicznych spotkaniach z menedżerem kierunku i dziekanem wydziału. Mając na uwadze specyfikę uczelni działanie takie należy uznać za pozwalające monitorować zasoby materialne, z perspektywy studentów.

System wsparcia dla studentów jest również projektowany w oparciu o badania prowadzone w ramach BAM. Informacja o działaniach w tym aspekcie przekazywana jest studentom przez osoby odpowiadające za opiekę dydaktyczną (Prodziekan oraz menadżer kierunku). Studenci kierunku *finanse i rachunkowość* (I rok) podczas spotkania przekazali pozytywne opinie o systemie wsparcia oferowanym przez Wydział Ekonomiczny w Szczecinie.

Pomoc techniczno-informatyczna dla wykładowców w czasie zajęć dydaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć odbywających się w sobotę i niedzielę, jest realizowana w trybie zgłoszeń usterek do portierni, bądź osób dyżurujących (informatyk), a następnie Dyrektora ds. Rozwoju. Informacje o systemie wsparcia indywidualnego studentów są przekazywane poprzez Extranet.

6.1.9

Gromadzenie dokumentów dotyczących zapewniania jakości kształcenia odbywa się na dwóch płaszczyznach. Pierwsza to poziom Grupy WSB i wszystkie badania prowadzone elektronicznie w ramach BAM. Analizowane są one centralnie, wyniki obejmują wszystkie uczelnie grupy WSB a dokumentacja dostępna jest w wersji elektronicznej oraz papierowej dla Uczelni oraz Wydziału. Drugą płaszczyzną gromadzenia analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia jest Wydział. Gromadzone są dokumenty normujące WSZJK (Uchwały, zarządzenia, raporty i sprawozdania) w formie drukowanej. Są one przechowywane przez administrację Wydziału pod nadzorem Prodziekana ds. jakości kształcenia. Za analizę odpowiadają osoby wskazane w Uchwale nr XXXIV/4/2016 Rady Wydziału Ekonomicznego w Szczecinie WSB w Poznaniu z dnia 30 września 2016 roku. Uchwała jest skorelowana z dokumentami z 2014 roku normującymi strukturę i zarządzanie WSZJK.

6.1.10

Dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie, w tym na kierunku *finanse i rachunkowość* odbywa się głównie poprzez Internet. Służą do tego

narzędzia w postaci: Extranetu oraz platformy e-learningowej. Zawarte są tam kompleksowe informacje o programie studiów, kartach przedmiotów, obsadzie zajęć oraz wynikach kształcenia. W przypadku e-learningu zakres udostępnianych informacji został unormowany w *Zarządzeniu nr 37/2016 Rektora Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu z dnia 14 września 2016 roku w sprawie prowadzenia procesu dydaktycznego w oparciu kursy na platformie Moodle*. Należy zwrócić uwagę, że wyniki badań w ramach BAM (opinie studentów) wskazują na potrzebę rozwijania tej formy komunikacji ze studentami (z naciskiem na wykorzystanie interaktywne). Władze Wydziału dostrzegają tę potrzebę i podejmują działania mające zmierzać do bardziej aktywnego wykorzystania platformy Moodle. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie wypowiedzieli się o formie przekazywania informacji o procesie dydaktycznym na Wydziale. Należy jednak zauważyć, że nie potrafili określić, czym są efekty kształcenia. Zasadnym jest przemyślenie sposobu przekazywania studentom informacji o efektach kształcenia..

Studenci wiedzą, że programy studiów, karty przedmiotów, informacje o obsadzie zajęć gromadzone są w formie elektronicznej na dysku grupowym. Uprawnienia dostępu do tychże informacji zależne są od rodzaju tych informacji i umiejscowienia poszczególnych podmiotów w strukturze uczelni (dziekan, prodziekani, menadżerowie, metodyk, koordynatorzy przedmiotów). Programy studiów są udostępniane i prezentowane studentom na 1 roku studiów oraz omawiane w trakcie „dni zerowych”. Karty przedmiotów są dostępne studentom za pośrednictwem platformy e-learningowej (kursy do przedmiotów). Informacje o wynikach kształcenia znajdują się na dysku grupowym oraz w Intranecie (statystyki sesji, protokoły). Dostęp do danych o historii wyników kształcenia danego studenta zapewnia Extranet (elektroniczny indeks), który bazuje na danych dziekanatu.

6.2

Przeprowadzona wizytacja, rozmowy Zespołu oceniającego z kadrą akademicką, Władzami Wydziału, studentami, osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia pozwalają uznać, że Wydział dokonuje systematycznej oceny systemu i jego wpływu na jakość kształcenia. System pozwolił na wprowadzenie działań doskonalących. I tak: Wyniki ankiety Badania Atrybutów Marki (lata 2012-2014) dotyczące badania opinii absolwentów wskazały na rosnącą potrzebę większego dostosowania kształcenia do potrzeb pracodawców i rynku pracy. W zakresie braku umiejętności decydujących o sukcesie zawodowym absolwenci wskazywali szczególnie brak przygotowania w zakresie autoprezentacji i znajomości języków obcych. Podjęto działania stopniowej modyfikacji zasad zaliczania j. obcych podejmując prace nad systemem punktowym preferującym aktywny udział w zajęciach oraz e-learningową platformę nauczania j. obcych. Wyniki sesji egzaminacyjnej z przedmiotów kierunkowych w roku akademickim 2015/16 i poprzednich oraz uwagi o sposobach oceny przekazywane przez studentów, analizowane przez menedżera kierunku i prodziekanów wykazały potrzebę monitorowania proporcji związanych ze sposobem określania oceny studenta na podstawie różnych aktywności i form weryfikacji, których opis zawiera Karta przedmiotu. Analiza wyników Badania Atrybutów Marki [BAM] w zakresie opinii studentów, absolwentów i pracodawców o przyjętych efektach kształcenia w zakresie ich dopasowania do wymagań pracodawców i rynku pracy w latach 2014 -2016 wykazała potrzebę położenia większego nacisku na elementy praktyczne w procesie kształcenia. Spotkanie ZO z kadrą akademicką wskazuje, iż zareagowano na te opinie studentów. Kadra znając wyniki BAM, podała wiele przykładów uprzątniania zajęć i dostrzega konieczność stałego rozwijania form praktycznych, w tym roli wizyt studyjnych. System reaguje na zmiany przepisów prawa. Podjęto działania zapewniające zwiększenie liczby godzin praktyk zawodowych i zmianę zasad uznawania w poczet praktyki pracy zawodowej związanej ze studiowanym kierunkiem na podstawie oceny zrealizowanych efektów kształcenia. Analiza ocen z obron prac dyplomowych na kierunku (projektów) z sem. letniego roku akad. 2015/16 oraz zebrane doświadczenia (udział władz wydziału i kadry w obronach) wskazały na skłonność do spłaszczania struktury ocen składowych oceny końcowej wystawianej na dyplomie. Podjęto w tej sprawie rozmowy z opiekunami prac dyplomowych. Wyniki okresowej oceny kadry naukowo-dydaktycznej wykazały potrzebę uwzględniania w procesie ich oceny dodatkowych aktywności dydaktycznych wpływających na podnoszenie jakości dydaktyki (m. in. udział w koordynowaniu prac dotyczących poszczególnych przedmiotów; praca nad materiałami do kursów e-learningowych). Uwzględniając opinie absolwentów i studentów i zmodyfikowano zakres oferty szkoleń oferowanych przez Biuro Karier i Praktyk. Wyniki badań ankietowych skłoniły władze

wydziału do zmian w obsadzie zajęć na rok 2016/17. Wyniki ankiety BAM studentów dotyczące oceny infrastruktury w latach 2014/2015/2016 wskazują z jednej strony na stały wzrost oceny stanu infrastruktury, ale jednocześnie wskazują na wciąż nierozwiązane problemy jak np. brak klimatyzacji i wentylacji sal dydaktycznych, parkingu, dostępności do miejsc odpoczynku. Władze Wydziału znają te wyniki i podjęły starania w zakresie modernizacji, ale Wydział znajdował się w trudnej sytuacji finansowej, co ograniczało możliwości reakcji na postulaty studentów. W okresie czerwiec - lipiec 2016 przeprowadzono audyt zgodności zasad i procedur funkcjonowania WSZJK z nowymi standardami zewnętrznymi, w tym dotyczącymi wprowadzenia procedury antyplagiatowej oraz nadzoru nad procesem dyplomowania. Audyt wykazał potrzebę zwiększenia spójności systemu i położenia większego nacisku na raportowanie wewnętrzne w wybranych obszarach w szczególności w zakresie oceny kadry. Zainicjowano proces zmian korygujących i doskonalących w WSZJK we współpracy z Międzywydziałowym Centrum Akredytacji i Jakości Kształcenia. Ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości obejmuje również cykliczną ocenę wyników sesji i obron prac dyplomowych oraz hospitacji. W ramach tej oceny uznano, iż należy podjąć kroki zmierzające do podniesienia wskaźnika zwrotności ankiet do min. 40%. Czynione są starania w zakresie zwiększenia znaczenia stałego monitoringu jakości dydaktyki poprzez uaktywnienie Rady Samorządu Studenckiego i innych przedstawicieli studentów jak np. starostów. Rozpoczęto proces wdrażania projektu OKD (ocena kadry dydaktycznej), który ma m.in. uprościć raportowanie i zwiększyć zwrotność ankiet.

We wrześniu 2016 rozpoczęto etap testów nowego systemu (generowanie raportów z ankiet na poziomie: dziekan, menedżer). W latach 2014 -2016 w ramach przedmiotu Techniki studiowania badano poziom wiedzy studentów wszystkich kierunków studiów I stopnia, co do znaczenia i dostępności informacji o programie i procesie kształcenia w ciągu całego procesu kształcenia. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia pozwoliła na właściwe reakcje władz Wydziału w zakresie doskonalenia sylabusów poprzez między innymi powołanie Zakładu dydaktycznego Finansów i Rachunkowości, którego zadaniem będzie również operacyjne działanie na rzecz jakości kształcenia.

3. Uzasadnienie:

Wydział Ekonomiczny w Szczecinie Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu w ramach działań pro jakościowych wykorzystuje rozwiązania funkcjonujące na poziomie Grupy WSB. Są to głównie Badania Atrybutów Marki (BAM). Pozwalają one na monitorowanie zdecydowanej większości elementów procesu kształcenia. Na poziomie Wydziału WSZJK jest kompatybilny z jednej strony z wytycznymi Grupy WSB z drugiej kształtowany jest przy uwzględnieniu specyfiki Wydziału w Szczecinie. Rozwiązanie takie należy uznać za skuteczne i dostosowane do specyfiki Uczelni.

Przedstawiona w toku wizytacji Zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej (ZO PKA) dokumentacja WSZJK (struktura systemu, procedury, odpowiedzialność, narzędzia) pozwalają ocenić ją jako kompleksową. Obejmuje ona wszystkie elementy programu kształcenia i jest dopasowana do jego organizacji (specyfiki Uczelni oraz Wydziału).

Analiza dokumentów WSZJK pod kątem ich spójności oraz działania procedur (badanie > wyniki > analiza > zalecenia > wdrożenie) pozwala uznać przyjęte rozwiązania w zdecydowanej większości za systemowe. Większość badania i procedur jest prowadzona cyklicznie, a zdiagnozowane w ich wyniku problemy lub obszary do rozwoju są w dużej części objęte działaniami naprawczymi. Skuteczność tych działań potwierdzają częściowo wyniki prowadzonych powtórnie badań, rozmowy ze studentami oraz kadrą kierunku *finanse i rachunkowość*.

Należy zwrócić uwagę, że WSZJK na Wydziale Ekonomicznym w Szczecinie jest w etapie przejściowym. Zmodyfikowano strukturę systemu przez powołanie Komisji ds. jakości kształcenia, Zakładu dydaktycznego Finansów i Rachunkowości. Głównym wyzwaniem stojącym przed Władzami Wydziału jest odpowiednie wykorzystanie wyników badań uzyskiwanych w ramach BAM przez organy odpowiedzialne za jakość kształcenia.

4. Zalecenia:

- 1) Należy monitorować jakość sylabusów
- 2) Należy doskonalić zasady oceny procesu dyplomowania
- 3) Wskazany jest dalszy rozwój narzędzi badania opinii studentów (kontynuacja działań

rozpoczętych w roku bieżącym) w celu uzyskania większej zwrotności ankiet oraz informowanie o wynikach badań ankietowych studentów
4) należy dokonywać oceny kadry wspierającej

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Uczelnia w raporcie samooceny wskazała na następujące Mocne strony: zajęcia dydaktyczne z praktykami gospodarczymi, dostosowanie kart przedmiotów oraz treści dydaktycznych do potrzeb rynku pracy, formy zajęć potwierdzające „praktyczność” kierunku, np. wizyty studyjne, powiększające się grono Partnerów biznesowych, którzy aktywnie wspierają dydaktykę w Wydziale ekonomicznym w Szczecinie. ZO uznaje je za zasadne, ale podkreśla że karty przedmiotów wymagają uszczegółowienia w zakresie efektów przedmiotowych. Jako słabe strony wskazano: niewielką liczbę aktywnie działających organizacji studenckich wspomagających profil praktyczny i współpracę ze środowiskiem biznesowym, brak cyklicznych spotkań takich jak konferencje / seminaria, czy też konsultacje ze środowiskiem biznesowym, krótki staż i w związku z tym brak wypracowanych uprawnień do certyfikacji w różnych obszarach zawodowych.

Jako szanse wskazano: uzyskanie praw do kształcenia i certyfikacji ACCA, rozwijającą się współpracę z NBP,

planowane rozwinięcie i modernizację specjalizacji w kierunku Managementu oraz procesów związanych z prowadzeniem rozliczeń księgowo-podatkowych w przedsiębiorstwach, w tym prowadzenia audytu finansowego i operacyjnego. Natomiast jako zagrożenia uczelnia wskazuje: małe zainteresowanie studentów aktywnością pozaakademicką wzbogacającą wiedzę i umiejętności praktyczne (szkolenia, otwarte wykłady), bardzo dużą dynamikę zmian na rynku pracy, w tym w zakresie wymagań stawianych uczelni w zakresie przekazywanej wiedzy i umiejętności praktycznych. brak stabilności demograficznej regionu,

Zespół oceniający na podstawie przeprowadzonej wizytacji stwierdza iż analiza SWOT znajduje potwierdzenie w wynikach wizytacji z zastrzeżeniem dotyczącym sylabusów .

Dobre praktyki

Program Partnerstw Biznesowych wzmacniający udział interesariuszy zewnętrznych w procesie dydaktycznym kierunku finanse i rachunkowość. Program ten obejmuje następujące obszary współpracy :

1. Obszar współpracy ze studentami: praktyki, staże, wolontariaty, wizyty studyjne, pośrednictwo pracy i targi pracy
2. Obszar badań naukowych: udział pracowników Partnera w konferencjach naukowych, seminariach, wsparcie konkursów tematycznych kół naukowych i samorządu studenckiego, umożliwiania publikacji w zeszytach naukowych WSB
3. Obszar dydaktyki: wskazanie tematyki prac dyplomowych w zakresie zainteresowań Partnera z możliwością ich wykorzystania w jego działalności, konsultowanie i opiniowanie programów kształcenia w tym efektów kształcenia, nowych programów studiów oraz specjalności.

Podmioty mające porozumienie o współpracy oraz tytuł Partnera Biznesowego są zapraszane na posiedzenia Rady Kierunku